

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " 12.—
za četrt leta " " 6.—
za en mesec " " 2.—
V upravi prejemam mesečno K 1-70

SLOVENEČ

Inserati:

Enostopna petlitvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostopna petlitvrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenim nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 28.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Sestanek pravašev v Sarajevu.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Že na zadnjem, oziroma prvem zborovanju stranke prava v Zagrebu, ki se je vršilo dne 12. januarja t. l., se je sklenilo, da se drugo zborovanje vrši v Sarajevu. In res je predsednik glavnega odbora stranke prava dr. Mile Starčević v smislu tega sklepa sklical drugi kongres stranke prava za 7. t. m. v Sarajevo. Na ta kongres so bili razun članov glavnega odbora poklicani tudi bivši poslanci s silo razpuščenega hrvaškega sabora.

K zborovanju so se prijavili vsi tisti, ki so podpisali spomenico na kralja in prestolonaslednika.

Pred kongresom so se širile po časopisu gotove različne vesti, zlasti v nemških in peštanskih listih, ki jim je trizemski trn v peti. Niso si mogli kaj, da bi ne hujskali proti Hrvatim in opozarjali na namišljeno nevarnost pravaškega sestanka v Sarajevu.

Toda vse zlobne mahinacije niso nič izdale, kajti bosenska vlada iz znanih in lahko razumljivih razlogov ni delala nikakih neprilic, saj bi si bila drugače zažgala streho nad svojo lastno glavo.

Kakor prvi vsepravaški sestanek, tako je tudi ta rodil najlepše sadove, ker se je videlo, da stranka prava dela in da je dosegla velike uspehe. In če bi se ne bilo nič drugega storilo, kakor da se ji je posrečilo pomiriti razdvojenost Hrvatov v Hercegovini in jih privedi v eno kolo, je že to delo velike zgodovinske vrednosti.

Stranka prava hoče tudi v bodoče nadaljevati započeto pot, ne da bi omahovala in ne boječa se nikogar. Sprejeli so se tudi vrlo važni sklepi glede naših najiskrenejših bratov Slovencev ter se je v svetu izrekla trdna nada, da bodo slovenski poslanci z vsemi silami podpirali nadaljno akcijo pravašev. V tem smislu so bili tudi storjeni vrlo važni sklepi.

Dnevi, ko se je pravaško vodstvo mudilo v Sarajevu, so bili dnevi hrvaškega slavlja. Meščanstvo, ljudstvo iz okolice je z nepopisnim navdušenjem sprejelo pravaše, medtem ko se za prihod Bilinskega nihče niti zmenil ni. Stari dični biskup Stadler je pri vsem aktivno sodeloval; da, priredil je delegatom slavnostni obed, pri katerem je padlo mnogo navdušenih in važnih besed. Tudi hrvaški saborski klub

je storil vse mogoče, da počasti svoje tovariše; istotako vnelo in prijaznost so pokazala hrvaška društva. Uradni krogi so prepadeni, ker vidijo, da se pravaštvo ne dá zbrisati s potezo peresca, kajti četudi še ne danes, a daleč ni več tisti čas, ko bo ves hrvaški narod vseh hrvaških dežel stal v pravaškem taboru.

O zborovanju se je izdal naslednji komunikat:

Glavni odbor »Stranke prava« je imel svoje drugo samostalno zborovanje v prostorih hrvaškega saborskega kluba v Sarajevu dne 7., 8. in 9. junija 1912; pristopili so odposlanci pravaških organizacij Bosne, Hercegovine, Hrvaške in Slavonije, Istre in Dalmacije. Zborovanju je predsedoval bivši poslanec dr. Mile Starčević.

Glavni odbor se je bavil z notranjim razmerjem stranke in posameznih organizacij ter sklenil takoj proglasiti stopljenje »Hrvaške katoliške udruge« s »Hrvaško narodno zajednico« na temelju od obeh sporazumno sprejetih načel. Ta sklep se je takoj izvršil in narodu naznanil s proglasom, podpisanim od predsednika zajednice dr. Joze Lunarića in predsednika bivše katoliške udruge Josipa pl. Vancasa.

Z ozirom na splošni politični položaj, v katerega je hrvaški narod po uvedanju komisarijata v Hrvaško-Slavonski prišel, stranka prava proti temu uvedanju in vsem njegovim posledicam protestira, ker ni niti utemeljeno v pozitivnih zakonih, niti moralno opravičeno s potrebami in koristmi hrvaškega naroda. Stranka prava vidi v tem dejstvu naravnost čin osvete in nizke prepotence od strani ogrske kraljevine proti hrvaškemu narodu, ker se ta upira nepravičnemu in nezakonitemu pohlepu mažarskih oblastnikov, da uničijo narodno in državno pravno individualnost kraljevine Hrvaške.

V zvezi s tem zavrača stranka prava smeje in žaljive trditve, ki jih vsebujejo programni govor ogrskega ministrskega predsednika dr. Lukaca in govori, izrečeni pri zadnjem zasedanju delegacij, kakor da je kraljevina Hrvaška gola ogrska provinca, današnja nagodbena avtonomija Hrvaške pa blagohotna koncesija ogrskih državnikov in uvedenje komisarijata na Hrvaškem interna stvar ogrske kraljevine.

Na te trditve, ki so v nasprotju z zgodovinsko resnico, more stranka prava v imenu hrvaškega naroda odgovoriti prav tako, kako so naši dedje leta 1712. ob sklepanju pragmatične sankcije odgovorili prekodravskim sosedom: »Nikakoli sila, nikakoli zaslužnje nas ni zedinilo z Ogrji, nego sami smo se iz svoje dobre volje podvrgli njihovemu kralju, a nikakor ne njihovega kraljestvu. Svobodni smo, ne pa sužnji.«

Ta trditev naših očetov je utemeljena v zgodovinskih dejstvih od postanka hrvaške države v sedmem veku in od leta 1102., ko so naši dedje prišli v dotiko s kraljem Kolomanom. Ni ga dejstva v zgodovini, s katerim bi se moglo dokazati, da je Hrvaška izgubila svoja državna prava, nasprotno pa jih je mnogo, ki jasno dokazujejo, da je Hrvaška ta prava vedno samostojno izvrševala brez vsakega ozira in proti volji kraljevine Ogrske.

Neodvisnosti Hrvaške od Ogrske ne dokazuje le cetinjska volitev leta 1527. in hrvaška pragmatična sankcija od leta 1712. ter vojna leta 1848., nego tudi sam zakonski člen XLII. od leta 1861., kjer je izrečno naglašena popolna pravna in faktična neodvisnost kraljevine Hrvaške in Ogrske; ta zakonski člen je sankcioniran od še danes vladajočega kralja s podpisom z dne 12. novembra 1861.

Zvest, da je kraljevina Hrvaška pravno povsem svobodna in neodvisna bodisi si od katerekoli kraljevine ali kakega drugega naroda, je globoko urezana v srcu vseh Hrvatov in ta zavest je po načelih morale in po pravnih nazorih vseh narodov najizrazitejši kriterij državno-pravne osebnosti kakega naroda.

Radi tega stranka prava kot predstaviteljica hrvaškega naroda protestira proti veljavnosti in pravnim posledicam vseh sklepov in zakonov, storjenih bodisi v delegacijah, bodisi v peštanskem parlamentu, kjer Hrvaška ni veljavno in postavno zastopana.

Oziroma se na obnovitev osobja v bosensko-hercegovski vladi, se stranka prava najsvečaneje zavaruje proti invaziji tujstva v ti pokrajini in proti ponižavanju domačega elementa, ki se, dasi je sposobnejši, zrelejši in v prvi vrsti poklican, da vodi deželno upravo, degradira in izrablja na korist njegovih nasprotnikov.

Hrvaški narod v tej monarhiji ne bo več trpel, da se ga smatra za brezpravno bitje, s katerim smejo oblastneži samovoljno razpolagati. On ne bo popustil v započetem boju, dokler si ne pribori svojega zedinjenja in samostojnosti ter se bo razmeram primerno posluževal vseh tistih sredstev, ki jih bo smatral za prikladna, da ga dovedejo do tega cilja.

Kar se tiče nadaljnjega dela in taktike stranke prava, so se storili dalekosežni in velevažni sklepi ter sta se izvolila dva ožja odbora, ki imata takoj začeti z izvedbo teh sklepov.

Na koncu razprave se je konstatirala popolna enodušnost stranke prava v vseh

njenih delih, bodisi v načelih, bodisi v taktiki, katere se ima stranka nadalje držati.

Prihodnje zborovanje se vrši v Opaljuju v Istri.

V Tiszovi šoli.

Avstrijska vlada poizkuša posnemati Tiszo, ki je s silo izvedel na Ogrskem brambno preosnovo. Včeraj je sklical namestnik min. predsednika Heinold sejo klubovih načelnikov, v kateri je podal izjavo vlade, ki naglašala med drugim: Mednarodni ugled države, sposobnost države za mednarodne zveze in zagotovitev mirovne politike zahtevajo, da se v gotovem roku reši brambna preosnova. Koristi vojaštva, kakor tudi ljudske koristi zahtevajo, da se kmalu doseže jasnost glede na brambne predloge. Preosnova se mora v najkrajšem času izvesti. Vojaško novačenje, ki se je zavleklo, se ne more več odlašati in se mora izvesti po načelih brambne preosnove. Ogrski državni zbor je odstranil zapreke, ki so ovirale rešitev brambne preosnove. Brambna preosnova zahteva, da se postavijo vse druge stvari in vlada smatra brambno preosnovo za državno potrebnost. Vlada naglašala, da se morajo brambne predloge takoj po službeni pragmatiki rešiti v drugem branju, ki se mora pričeti vsaj 17. junija in se končati v enem tednu. Na ta način se dobi čas, da se še tudi pravočasno reši začasen proračun. Brambni odsek mora imeti dovolj dni na razpolago, da svojo nalogo pravočasno reši. Predloge naj bi rešila zbornica v drugem in v tretjem branju do 25. junija, da se še lahko pravočasno reši začasen proračun. Končno izjavi Heinold, da naj mu stranke že danes ali vsaj jutri naznanijo, kakšno stališče da zavzemajo nasproti predlogu. Dr. Šusteršič vpraša, ali želi Heinold formelen ali meritoričen odgovor. Heinold odgovori, da naj se formalno in meritorično odgovori. Dr. Steinwender želi, da naj bi istočasno zborovala proračunski in brambni odsek. Mogoče bi tudi tako šlo, da se dopoldne razpravlja o začasnem proračunu, popoldne pa o brambni preosnovi. Socialni demokratje ugovarjajo, da bi zbornica prej razpravljala o brambni preosnovi kakor o začasnem proračunu. Poslanec Lewicki izjavi, da Rusini nasprotujejo

LISTEK.

H. Sienkiewicz:

V peščeni puščavi.

Prevedel dr. Leopold Lénard.
(Dalje.)

Stanko mu je položil dlan na ko-drasto glavo.

»Vem, Kali, da si pošten in dober deček. Toda kaj bo s tvojim kraljestvom in kdo bo vladal mesto tebe nad Vahami?«

»M'Tana, brat Kalijeve matere.«

Stanko je vedel, da se med zamorci bijejo boji za vladu in da jih gospodovanje ravno tako mami, kakor bele ljudi, torej je pomislil trenutek in rekel:

»Ne, Kali, jaz te ne maram vzeti. Ti moraš ostati pri Vahimu, da boš naredil iz njih dobre ljudi.«

»Kali se vrni k njim.«

»M'Tana ima veliko sinov, kaj bo toraj, ako bo hotel sam postati kralj in zapustiti kraljestvo svojim sinovom ter nagovoril Vahimu, naj te izženejo?«

»M'Tana je dober. On tega ne stori.«

»Toda ako stori?«

»Pojde pa Kali spet k veliki vodi, k velikemu gospodu in bibi.«

»A naju tam ne bo več.«

»V tem slučaju Kali se vstavi k vodi in žalosti plakati.«

Pri teh besedah je položil glavo med roki — čez trenutek je pa zašepetal:

»Kali jako ljubiti velikega gospoda in bibi — jako!«

In dvoje velikih solz se mu je zasvetilo v očeh.

Stanko ni vedel, kaj storiti. Žal mu je bilo Kalija, toda ni se hotel takoj odločiti na njegovo prošnjo. Vedel je, da — ne govoreč celo o nevarnostih vrtnitve — ako M'Tana ali čarovniki našantajo Zamorce, bo dečku grozilo ne samo pregnanstvo iz dežele, ampak tudi smrt.

»Bolje zate, da ostaneš,« rekel je, »brez primere bolje!«

Ko je pa to govoril, je prišla Nelka, ki je skozi tenko mato delečo oba prostora dobro slušala cel pogovor in ko je zagledala solze v Kalijevih očeh, jih je začela s prsti brisati raz njegovih trepalnic, potem se je pa obrnila k Stanku:

»Kali pojde z nami,« rekla je z veliko odločnostjo.

»Oho!« odvrnil je Stanko nekoliko užaljen, »to ni od tebe odvisno.«

»Kali pojde z nami!« ponovila je.

»Ali pa ne pojde.«

Nato je zacepetala z nožicama.

»Jaz hočem!«

In pričela je sama plakati.

Stanko je pogledal nanjo z največjim začudenjem, kakor da bi ne razumel, kaj se je zgodilo tej vedno tako dobri in pohlevni deklici. Ko je pa videl, da si je obe pesti položila na oči, z odprtimi ustmi pa lovi zrak kot ptica, je začel klicati z veliko naglico:

»Kali pojde z nami! pojde! pojde! Zakaj plačeš? Kako si neznosna! Pojde! Kako si me pičila! Pojde, slišiš! — — —«

In tako se je zgodilo. Stanko se je sramoval do večera svoje slabosti do »dobrega Mzimu«, dobri Mzimu je pa, ko je dosegel svoje, bil spet tako tih, pohleven in ubogljiv kot vedno.

XLIII.

Drugega dne jutraj je odrinila karavana. Mladi Zamorec je bil vesel, mala vladarica pohlevna in ubogljiva kot vedno, Stanko poln odločnosti in upanja. Z njimi je šlo sto Samburov in sto Vahimov — štirideset izmed njih oboroženih z remingtoni, s katerimi so znali streljati za silo. Beli voditelj, ki jih je tri tedne učil streljanja, je sicer vedel, da bodo v danem slučaju nare-

dili več hrupa kot škode, toda mislil je, da pri srečanju z divjaki hrup igra ne manjšo ulogo od kroglj in je bil vesel svoje telesne straže. S sabo so vzeli velike zaloge manioka, kolačke, spečene iz velikih in debelih belih mra-velj, skrbno posušenih in zmletih v moko ter veliko posušenega mesa. S karavano je šlo več žensk, ki so nosile razne dobre reči za Nelko in Antilopine mehe za vodo. Z višine Kingovega hriba je Stanko pazil na red, dajal povelja — morda ne samo zato, ker je bilo potrebno, ampak tudi, ker mu je ugajala uloga voditelja — in je ponosno gledal na svojo malo vojsko.

»Ako bi hotel,« rekel je sam sebi, »lahko bi tu postal kralj nad celim narodom Doko kot Beniowski na Madagaskari!«

In šinila mu je v glavo misel, ako bi se ne bilo dobro kedaj vrniti v te kraje, podvreči si mnogo dežel, civilizirati Zamorce, ustanoviti v teh krajih novo Poljsko, potem se pa vrniti nekoč na čelu črnih, dobro izurjenih čet v staro domovino. Ker je pa čutil, da je v tej misli nekaj smešnega in ker je dvomil, če bi mu njegov oče dovolil igrati ulogo Aleksandra Macedonskega v Afriki, ni povedal svojih načrtov Nelki, ki bi bila gotovo prva oseba na svetu, katera bi mu pritrdila.

predlogu vlade. Končno izjavi Heindol, da naj se strankini voditelji sporazumejo s klubi in da naj mu vsaj v dveh dneh naznanijo, kaj da so stranke sklenile. Če se označuje današnje postopanje vlade kot nenavaden, minister prizna, da je to res. Nenavaden je pa tudi položaj.

Pred vlado § 14.

Heindol pričakuje, da mu stranke do jutri odgovore. Vlada hoče staviti kabinetno vprašanje. Če stranke predlog vlade odklonijo, namerava vlada cesarju predlagati demisijo vlade, ki pa ne bo sprejeta. Vlada v tem slučaju zbornico odgodi in reši brambne predloge s § 14.

Stranke in ultimat vlade.

Vsi klubi se danes posvetujejo o stališču, ki naj ga nasproti ultimatu vlade zavzamejo. Sinoči zvečer se je poročalo, da Češki klub odklanja brambno preosnovo. Če se to uresniči, je ultimat vlade odklonjen, ker je za odobritev brambne preosnove potrebna dvetretjinska večina. Tudi krščanski socialci z zahtevo vlade niso zadovoljni, češ, da je vlada preostro nastopila, kar da ni bilo potrebno. Rusini so pa kljub ultimatu vlade v proračunskem odseku nadaljevali obstrukcijo. Poslanec Lewicki je govoril včeraj tri ure in pol, danes nadaljuje obstrukcijo poslanec Wassilko.

Anton Aškerc.

Ljubljansko liberalno časopisje je ob mrtvaškem odru pokojnega pesnika napisalo par opomb, katerih lažnjivost moramo samo pribiti, ker nam prepoveduje pieteta ožigosati njih zlobni namen. Liberalni listi hočejo s temi lažnjivimi podatki označiti postopanje zastopnikov katoliške cerkve proti pokojnemu pesniku-duhovniku za bornirarnost in barbarstvo in skušajo po stari navadi postaviti pesnika kot žrtev njegovih predstojnikov.

»Slov. Narod« piše: »Bil je znamenit in slaven pesnik, ko so ga na Štajerskem njegovi duhovni soratje začeli preganjati. Premeščali so ga, trpinčili so ga, a on se ni vdal, on ni zatajil svojega prepričanja in je ostal zvest samemu sebi. Konec teh velikih bojev je bil, da je moral v najlepši moški dobi popustiti duhovniško službo. Klerikalni fanatizem mu tudi v Ljubljani ni prizanesel. Ljubljanski škof Jeglič ga je začel preganjati zaradi nekaterih v »Ljubljanskem Zvonu« priobčenih pesmij. Škofovo stališče je bilo bornirarno in barbarsko. Aškerc se je opravičil s spomenico, v kateri je pobil škofove nazore. Ali škof je nadaljeval svoje preganjanje in ker se Aškerc tudi njemu ni uklonil, mu je prepovedal maševati. Tedaj je pa Aškerc z zaničevanjem vrigel duhovski ovrtnik od sebe in si pustil brado rasti.« — Ti podatki so zlagani. Na Štajerskem ga ni nihče preganjal, nihče trpinčil. Pač pa je njegovo čudaško opravljanje cerkvenih liturgičnih opravil in panteistični nazori, izraženi v njegovih pesmih, vzbudilo kakor v ranah tako tudi pri cerkveni

Toda sedaj, predno si je podvrgel te dežele Afrike, moral se je najprej izviti iz njih, toraj se je začel pečati z bližnjimi zadevami. Karavana se je vlekla kot dolg trak. Stanko, ki je jahal Kingu na vratu, je sklenil jahati popolnoma zadnji, da bi imel vse pred očmi.

Ko so šli ljudje drug za drugim mimo njega, je na svoje veliko začudenje zapazil, da sta tudi čarovnika M'Kunje in M'Pua, ravnotista, ki sta dobila batine od Kalija, pri karavani in korakata s tovorom na glavi obenem z drugimi po poti.

Ustavil ju je torej in vprašal:

»Kdo vama je velel iti z nami?«

»Kralj,« odvrnila sta oba ter se ponižno priklonila.

Toda na videz pohlevno povešene oči so se bliščale tako divje in na obrazu je odsevala taka zloba, da ju je Stanko v prvem trenutku hotel nagnati in ni učinil tega samo, ker ni hotel Kaliju izpodkopavati ugleda.

Vendar ga je takoj poklical.

»Ali si ti,« vprašal je, »rekel čarovnikoma naj gresta z nami?«

»Kali ukazal, ker Kali je moder.«

»Torej te vprašam, zakaj ju tvoja modrost ni pustila doma?«

»Ker ako bi M'Kunje in M'Pua ostala, bi nagovarjala Vahime, naj Vahimi ubijejo Kalija po vrnitvi, ako pa gresta z mano, Kali nanju gledati in paziti.«

Stanko je pomislil in rekel:

»Morda imaš prav, toda pazi nanju dobro noč in dan, ker jima hudobija odseva iz oči.«

»Kali imeti bambus,« odvrnil je mladi zamorec.

(Dalje.)

oblasti sum, da je pesnik izgubil vero. Da je tak kot dušni pastir nemogoč, je sprevidel tudi Aškerc sam in se dal vpokojiti. Mariborski škof je postopal pri tem čisto korektno, taktno in ljubeznjivo, tako da mu nima nihče pri tem kaj očitati. Isto moramo reči o ljubljanskem knezoškofu; Aškerc ni imel z njim nobenega spora. Samo enkrat mu je škof uljudno pisal, naj dostojnejše mašuje (izpušča je posamezne liturgične tekste), ker so se ljudje nad tem zgledovali in naj kot vpokojen duhovnik pusti uredništvo »Ljubljanskega Zvona«, ker so nazori lista nasprotni krščanskemu svetovnemu naziranju. Pesnik mu je odgovoril, da bo skušal prvi želji ustreči, uredništva »Zvona« pa da ne more pustiti. Pri tem je tudi ostalo. Od tedaj naprej ni imela cerkvena oblast z Aškercem nobenega stika več in pokojnik je sam prostovoljno slegel duhovsko suknjo. Cerkev je ravnala z njim z izvanredno potrpežljivostjo in milobo.

Učiteljski list »Dan« poveličuje pokojnega kot pesnika in glasnika »Svobodne misli«, ki je bil prevelik duh, da bi ostal v ozkih mejah katoliške misli. To so otročje fraze, zapisane tje v en dan od ljudi, ki nimajo niti pojma o resnosti in globokosti krščanstva! — »Dan« se tudi škandalizira nad tem, da ima pesnik na mrtvaškem odru v roki sveti križ. Piše namreč: »Pesnik leži na priprostem odru v nizki sobi. Na vsaki strani krste troje sveč. Na parah je par šopkov. Pesnik se ni izpremenil, njegov obraz je resen kakor vedno. Levo oko je nekoliko odprto. Nad vzglavjem križ, v rokah križ in rožnivenec, v vzožju križ. Ali ni vse to za nas poniževalno? In oni križi. Dovolite! Spoštujte versko prepričanje vsakoga, toda ne vsiljujte mrtvim to, česar so se v življenju odrekli. Aškerc je častil Kristusa kot misleca in filozofa, toda drugače ni pripadal h katoličanstvu. Ali ni potem nasilje proti njegovim nazorom in proti njegovi volji, ako se mu vsiljuje na mrtvaškem odru v roke, česar v življenju ni priznaval? Toliko pietete je vendar treba imeti do mrtvih ljudi, da se upošteva njih poslednja volja. Pred vsem spadajo pred njegov oder njegove knjige, 15 njegovih del, položenih med vence okoli njegove krste — so poleg vencev edino pravi okras njegovega mrtvaškega odra.«

Kaj je Aškerc mislil v zadnjih trenutkih svojega življenja, ko je njegov duh zapuščal njegovo telo in dospel v pristan večnosti, je skrito. To pa vemo, da pesnik tolažil svete vere ni odklonil, ampak odložil na poznejši čas. — »Sed tempus no erit amplius«. Toda časa ne bo več, te besede Skrivnostnega razodenja so se nad njim spolnile kakor ne želimo, da bi se nad tistimi lahkomišljenimi ljudmi, ki se nad sv. križem zgražajo. Sestre so pa pokojniku dale križ v roke zato, ker ga tudi sam ni zavrgel. V nedeljo večer okoli 9. ure mu je dala sestra križ v roke, katerega je tudi vzel in v rokah držal. Potem ga je sam položil poleg sebe, si otrl znoj in zopet sam brez pomoči sestre po njem posegel in ga v roki stiskal. »Ko stopi duša človeku do grla, kdo mu ponudi čarobne pijače, da bi ga otel?« V tem trenutku nima Svobodna misel za človeka več nobenega pomena, pred njim stoji Resnica, ki je njegov cilj in njegov sodnik!

Izjemno stanje v ogrski zbornici.

Tisza se je včeraj naveličal iztiravati izključene ogrske državne poslance, zato je za včerajšnjo popoldansko sejo odredil vse, da izključeni poslanci niso mogli priti v zbornico. Ob 3. uri popoldne je ukazal Tisza s tremi bataljoni vojakov zasesti trg pred zbornico. Vojaki so nasadili na puške bajonete. Vhod v zbornico je zastražil kordon. Budimpeštanski mestni glavar (načelnik policije) Szeszler in en zbornični komisar sta stala pri vходу v zbornico. Ob tri četrti na 4. uro pridejo opozicionalni poslanci. Vodi jih Justh. Kordon jih ustavi. Mestni glavar izjavi, da na ukaz zborničnega predsednika izključenih poslancev ne izpusti v zbornico. Poslanci ogorčeno kličejo: »Predsednik nima pravice, da na cesti ukazuje! Se li nahajamo v Rusiji? To je lopovstvo!« Mestni glavar izjavi, da je pripravljen prečitati seznam izključenih poslancev. Poslanci kličejo, da to ni potrebno. Glavar izjavi, da mora izvesti, kar se mu je ukazalo. Poslanec Zboray izjavi, da ga je povabil imunitetni odsek. Mestni glavar: Če se nahajate v seznamu, Vas ne izpustim v zbornico. Justh razburjen: Protestiram! Zdaj je še Navay predsednik. To je največja lopovščina. Glavar: Ekselencia, tu ne politikujemo. Justh: Tudi jaz nočem z Vami politizirati. Politikujem le s tistimi, ki se nahajajo v zbornici. Neizključeni opo-

zicionalni poslanci so se podali skozi kordon v zbornico, kjer so dobili obvestilo grofa Apponyija, da naj se posvetovanja ne udeležijo, ker je vojaštvo zasedlo zbornico. V včerajšnji popoldanski seji se je sklenilo, da se danes prične razpravljati o izpremembi poslovnika. Ministrski predsednik je umaknil vse vladne predloge, tako da bo zbornica danes sklepala le še o poslovnikovi izpremembi, nakar se zasedanje zaključí. Novo zasedanje se prične dne 17. junija, v katerem se reši rekrutna predloga, nakar se zbornica odgodi. Opozicionalne stranke so izdale izjavo, da ni več celotnega ogrskega parlamenta, ker se poslanecem z orožjem brani vstop v zbornico in da so zato vsi sklepi državnega zbora neveljavni in nepostavni.

Katoliškim visokošolcem.

Dijaški komite za evharistični kongres priredi v okvirju splošnega programa za akademike: 1. poseben oddelek visokošolcev v veliki procesiji z Najsvetejšim; 2. skupno sv. obhajilo; 3. vel. cerkveno zborovanje z referati: Panis angelicus; služba božja za akademike in skrb za dijake v dušnopastirskem oziru; dijaški domovi; 4. slovesno zborovanje z referati o dijaških zadevah; 5. družabni večer dijaškega značaja. Vsak akademik, ki se hoče udeležiti kongresa, mora kupiti dijaško vstopnico za 335 K (z znakom vred), ki se jo naroči pri dijaškem komiteju (Zentralkanzlei des eucharistischen Kongresses, Dunaj I., Stephansplatz 5, Studentenkomitee). Z dijaško vstopnico ima vsak iste pravice kot drugi udeleženci: polovično vožnjo 3. razreda po vseh avstrijskih železnicah, prost vstop v razstavo cerkvene umetnosti in v druge dunajske znamenitosti, ki bodo tekom kongresa vsem udeležencem pristopne.

Komite bo preskrbel za dijake posebno prenočišča, posamezna ali skupna in bo mogel nekaterim postreči tudi brezplačno, v kolikor pač pripuščajo denarna sredstva, ki so komiteju že sedaj na razpolago. Vsak, ki si hoče zagotoviti stanovanje, naj se javi do 1. julija dijaškemu komiteju, zlasti pa še oni, ki reflektira na ugodnosti cenega ali brezplačnega prenočišča. Po 1. juliju se bo mogel komite ozirati le na izredne slučaje in mišče ne more pozneje zahtevati, da se mu vse pripravi zadnji dan. Dela je s tem veliko in toliko stanovanj se ne dobi v enem tednu, zato naj vsak upošteva določeni termin in javi svojo udeležbo in prosi za stanovanje do 1. julija. Za hrano se bo tekom kongresa tudi skrbelo in določilo posebne lokale za visokošolce, kjer bo jed kolikor mogoče po nizki ceni. Da bo možna lažja evidenca naših akademikov, ki se udeležijo kongresa in da se bo zanje še posebno od slovenske strani kaj storilo, naj se vsak javi tudi »Danici« (Dunaj VIII., Schönborngasse 9/4.). Prosimo vse katoliške visokošolce, ki so gmotno dobro situirani, da se hitro odločijo in pridejo 12. septembra skupno s slovenskim ljudstvom v prestolno mesto Dunaj, kjer bodo lahko pokazali pred celim svetom svoje praktično katoličanstvo in manifestirali za katoliška načela.

Državni zbor.

Razprava o službeni pragmatiki

se je včeraj nadaljevala. Razpravljali so o pravicah in dolžnostih uradnikov. Zastopnik vlade baron Fries je med drugim naglašal, da bodo **jetniške paznike** tako plačevali in tako z njimi postopali kakor je to pri policijski straži uvedeno. Ko govorijo poslanci Guggenberg, Glöckel, Funk, Tonelli, Hummer, dr. Heilinger in sekčni načelnik Galecki, se zaključí razprava, nakar govorita glavna govornika Marckhl in Winter. Poslanec Gostinčar priporoča zbornici razmotrivati, če bi ne kazalo nedržavnih uradnikov braniti s tem, da se državnim uradnikom prepove izven službe prevzemati zasebne posle.

Eksplodizija v Wöllersdorfu.

Minister za deželno brambo general pehote Georgi odgovarja na interpelacijo glede na eksploziji v Wöllersdorfu dne 7. in 9. t. m. Predvsem izraža sožalje vlade in vojne uprave tistim, ki so ponesrečili. Sodna preiskava bo dognala, kaj da je povzročilo nesrečo dne 7. t. m., ko je eksplodiralo 150.000 kg smodnika. Iz izpovedi rešenih civilnih delavcev in vojaške straže se ne morejo še izvajati posledice. Če so se vpoštevali vsi veljavni predpisi za prevažanje smodnika, bo preiskava dognala. Poročila, da so se podirali stropi v šolah Dunajskega Novega mesta in da so bili šolarji nevarno ranjeni, se niso uresničila. Eksplozija 7. t. m. ni še pojasnjena. Kar pa tiče eksplozije, ki se je pripetila od 8. na 9. t. m. ponoči, pa kažejo znaki, da gre za

hudodelski napad. (Čujte! Čujte!) Ni izključeno, da obstaja med obema eksplozijama zveza. Razburjenje prebivalstva je umljivo, a pri nas so se take nesreče dosedaj redkeje zgodile, kakor v drugih državah. Minister obljubi, da bo vojna uprava skrbela za rodbine ponesrečenih vojakov in civilistov v večji meri, kakor to predpisujejo predpisi. Preiskavalo se bo hitro, temeljito in strogo. O izidu svoje čas zbornici odkritosrčno poročati.

Nevarnost za Gradec.

Poslanec Hoffmann-Wellenhof je nato opozarjal na nevarnost, ki grozi Gradcu, ker stoji na Lazaretnem polju shrambe za smodnik. Tudi socialni demokrati so z interpelacijo opozarjali na nevarnost, ki grozi Gradcu. Samo »neumorno delavni« ljubljanski liberalni poslanec Ravnihar je pozabil vlado opozoriti na nevarnost, ki grozi tudi beli Ljubljani po shrambah za smodnik na ljubljanskem polju, ki so ne le blizu mesta, marveč tudi zastarele in ne tako zavarovane, kakor to zahtevajo predpisi glede smodnika. Gradec varuje pred shrambami za smodnik tudi zelo visok nasip državne železnice, Ljubljana je pa naravnost izpostavljena v slučaju katastrofe eksploziji.

NADOMESTNE VOLITVE V BOLGARIJI.

Pri dveh nadomestnih volitvah v Bolgariji je bil 9. t. m. izvoljen prvi socialist v bolgarski državni zbor.

ARETIRANI AVSTRIJSKI ČASTNIK V PONTEBI.

V Pontebi so aretirali, kakor se poroča iz Vidma in iz Milana, nekega artiljerijskega častnika iz Celovca, ker je baje ogledoval trdnjave pri Studeni. Častnika so odpeljali v Videm.

SESTANEK NEMŠKEGA CESARJA IN RUSKEGA CARA.

»Tägliche Rundschau« v Berolinu poroča, da se res sestane nemški cesar in ruski car.

PREDSEDNIK PRUSKE ZBORNICE UMRL.

Umrli je predsednik pruske zbornice baron Erffa, star 57 let. Poslanec je bil od leta 1885. nadalje.

LAŠKO - TURŠKA VOJSKA.

Avstrijski diplomatični krogi dodajo, da raztegne Italija operacije na maloazijsko obrežje in na severne otoke v Arhipelu. Iz Rima pa poročajo, da bodo sledile bitki pri Zanzuru operacije laške armade v Libiji.

Dnevne novice.

Načelstvo Jugoslovanske Stokovne Zveze v Ljubljani razglša v smislu §§ 22, 23, 24 in 25 društvenih pravil, da bo 11. redni glavni občni zbor v nedeljo, dne 23. junija 1912, ob pol 10. uri dopoldne v »Ljudskem domu« v Ljubljani. Dnevni red: a) Poročilo načelstva. b) Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. c) Poročilo blagajnika. d) Poročilo nadzorstva. e) Volitev načelstva in namestnikov. f) Eventuelni predlogi. g) Slučajnosti. — §. 23 društvenih pravil. Občni zbor je sklepčen, če je zastopanih vsaj polovico članov. Če ni, se sme po preteku pol ure pričeti nov občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu. — Načelnik: Dr. Ivan Zajec.

»Propaganda dejanja« v »Slov. Narod«. Atentat na Cuvaja je, kakor smo poročali, izvršil človek, ki po splošni sodbi nima popolnoma v redu svojih možgan. »Slovenski Narod« pa ga poizkuša proslavljati kot junaka. Ponašlja se torej v predalih »Slovenskega Naroda« zopet tista struja, ki je že dovolj škodila Hrvatom in Slovincem, a kateri tega doslej menda še ni dovolj. Atentat na Cuvaja je blazno dejanje, ki bi ne imelo prav nič koristi za Hrvaško, tudi če bi se posrečilo, ker s Cuvajem bi se nakrat ne zrušil sistem. Treba je globljega, smotnejšega in pametnejšega dela, kot so pa revolverji v dijaških rokah. Cuvaj je atentata zelo vesel, to nepremišljeno dejanje je hrvaške politike globoko zaskledlo, med Slovence se pa dobi list, ki je glasilo ljubljanskega župana in c. kr. liberalnega uradništva in liberalnega učiteljstva, da v svojem poročilu o atentatu in o »obče nacionalnih idejah napadalca« debelo podčrtava, da je pri nas že vendar enkrat potreba propagande dejanja. . . »Narod« ni samo te besede debelo podčrtal, ampak jih je opremil tudi s tremi pomembnimi pikicami. Tako se po »Narodu« zastopajo »občenaacionalne ideje« . . .

»Pretresujoč dogodek za slovensko politiko« nam je povzročil tiskarski škrt. Tako bi vsaj vsak sodil, kdor bi bral včerajšnji »Slovenski Narod«. Tiskarski škrt je v neki »Slovenčev« notici pri starosti svetega očeta izpustil sedmico in svetemu očetu prisodil samo sedemdeset let. To je »Slovenski

Narod« silno vznemirilo, zato je bil večeraj tako resno ponedeljski, da se je s to tiskovno napako resno bavil in ji pripisoval tako važnost, da jo je postavil celo na čelo svojih političnih modrosti. Mi »Slovenskemu Narodu« ne bomo sledili, ker bi z naštevanjem njegovih tiskovnih napak izgubili preveč prostora. Zmešanost »Slovenskega Naroda« je namreč neprekosljiva, posebno takrat, kadar kje zmagujejo preklicani »klerikalci«. Tako je »Narod« 3. junija o volitvah v Belgiji priobčil epohalno brzojavno poročilo: »Noči ob 10. uri so dobili klerikalci od 186 mandatov 190 mandatov«. Kaj ko bi mi hoteli biti tako otročji!

— **Občina za občino proti Macharju.** Občinski zastop mesteca Lomnice je nedavno tega obsodil Macharja z naslednjim v občinskem svetu enoglasno sprejetim protestom: Protestiramo proti izdaji framaških spisov, kakršna je Macharjeva čitanka, ki ima očividni namen, osmešiti Kristusov nauk in našo katoliško Cerkev. Izjavljamo svoje globoko obžalovanje avtorju in poslancem, ki so se podpisali na interpelacijo. Pozivljamo c. kr. vladu, naj stori svojo dolžnost in brani versko vzgojo mladine ter podvajanost zasmehovalcev primerno kaznuje.

— **Manifest proti Macharju,** Masaryku, in Kraiczu so prinesle na uvodnem mestu »Noviny z Podhradščice«. V navdušeno pisanem manifestu pozivljajo vse občine, korporacije in društva v Čehih, naj protestirajo proti sramočnemu našemu Odršeniku, pred katerim pripogiba kolena katoličan in luteran in ki je milijonom src predmet najnežnejše ljubezni. Verno ljudstvo si prepoveduje, da bi odpadniki od vere svojih očetov nekaznovano in z zasmehom teptali najsvetejša čuvstva slehernega kristjana.

— **Zveza slovenskih odvetnikov v Ljubljani.** Redni občni zbor se vrši v nedeljo, dne 16. junija, ob 10. uri dopoldne v mestni posvetovalnici v Ljubljani, in ne, kakor se je pomotoma poročalo, dne 15. t. m. Dnevni red obsega poleg že objavljenih točk tudi: Samostalni predlog g. dr. Alojzija Kokalja radi ustanovitve penzijskega fonda. — Glede na važnost dnevnega reda prosimo zanesljive udeležbe posebno od strani gg. kolegov iz Kranjske, Štajerske in Primorske. — Predsedstvo Zveze slovenskih odvetnikov.

— **Duhovniške zadeve.** Podeljena je župnija Stanga č. g. Antonu Znidaršiču, župniku v Beli cerkvi, župnija Savva pa č. g. Andreju Širaj, kaplanu v Vodičah.

— **Slovenska zmagala na Koroškem.** Iz Celovca nam prihaja veselo brzojavno poročilo, da so Slovenci pri občinskih volitvah v Medgorjah zmagali v drugem in tretjem razredu.

— **Kdo bo novi koroški dež. predsednik?** »Grazer Tagblatt« poroča, da se uplivni krogi trudijo, da bi postal koroški dež. predsednik svak bivšega ministrskega predsednika Gautscha grof Zedtwitz, ki je sedaj dvorni svetnik v nižjeavstrijskem ces. namestništvu.

— **Nevarno je obolen** na črevesni bolezn olomuški kardinal dr. Bauer.

— **Umrli** je v Gradcu pri Litiji okrajni glavar v pok. g. Mat. Grill.

— **Slovo šolskih sester od šole Družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu.** Na 219. seji vodstva Družbe sv. Cirila in Metoda je poročal prvomestnik, da so č. šolske sestre odpovedale nadaljno delovanje na družbeni šestrazrednici v Trstu. — To vest bodo gotovo tržaški Slovenci z žalostjo sprejeli, ker šolske sestre so se odlično trudile, da ohranijo v okuženem mestu slovenski ženski naraščaj pošten in naroden.

— **Slovensko katoliško akademično tehnično društvo »Danica« na Dunaju** ima v petek, dne 14. junija 1912 svoj II. redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Začetek ob pol 8. uri zvečer.

— **Imenovanje.** Bataljonskim adjutantom imenovana sta c. in kr. nadporočnika g. Ljudevit in Franjo Kette, sedaj obiskovalca kornočastniške šole v Gradcu. Prvi pri 27. pešpolku v Ljubljani, drugi pri 14. pešpolku v Lincu.

— **Ogenj na Grosupljem.** V četrtek, dne 6. junija je okrog 7. ure zvečer začel goreti pod posestnika Antona Bučarja v Stranski vasi št. 5. V trenutku je bil ves pod v plamenu. Gasilci so vztrajno delali in zadušili ogenj ter potem stražili pogorišče celo noč. Dne 16. junija bo ravno tri leta, ko je Bučarju zgorelo vse, hiša, pod in kozolec. Prvič so zažgali otroci, a sedaj se ne vé natanko, vendar je splošno mnenje, da tudi otroci.

— **Poroka.** Včeraj se je poročil v šentpeterski cerkvi g. oficijal Fr. Petrovec z gđc. Francico Zalaznikovo iz Polhovega Gradca.

— **Zgodba odpadlega duhovnika.** V soboto je umrl v Gradcu in starosti 73 let bivši mariborski stolni kaplan Matija Rolc, ki je pozabil na svoje pri-sege, odpadel od vere in postal brez veroizpovedovanja krog leta 1871. Kot ne-

duhovnik si je ustvaril novo eksistenco pri zavarovanju. Kot agent je avanziral do inšpektorja »Wechselseitige«-zavarovalnice v Gradcu. S svojo vero je mož tudi pozabil na svoj materni jezik, kakor je to navada. Nič zanimivega ni, da je odpada tudi tega nesrečnega duhovnika kriva — ženska. Skoro pri vseh je tako. Zanimivo pa je, da ga je ona, radi katere je zavrgel talar, pozneje — zapustila. Bridka usoda! Pokopan je na protestantovskem grobišču.

— **Strelnica je ubila.** Iz Boštanj. Strelnica je udarila v nedeljo 9. jun. ob pol 3. uri popoldne v hišo Antona Dolinšek v Novi vasi. Gospodar je bil takoj mrtev. Žena in trije otroci so ostali nepoškodovani. Imenovani se je naselil šele po veliki noči v župniji in je hodil na delo v šentjanški premogovnik.

— **Z Dobrove pri Ljubljani** nam poročajo: V sobotnem »Slovenecu« smo brali, da so v Št. Vidu nad Ljubljano čuli 7. t. m. odmev eksplozije pri Dunajskem Novem mestu. Tudi na Dobrovi smo okrog devete ure zgoraj omenjenega dne slišali neko daljno votlo gromenje. V neki na gričku stoječi hiši so se vrata stresla in okna so zašklopekala. Odkod to votlo gromenje, si nismo vedeli razlagati. Tolmačili smo si različno, izpraševali smo iz Ljubljane prišedše ljudi, če tam vedo, kaj da je bilo, ali se je razletela smodnišnica na ljubljanskem polju ali pa ona v Kamniku, kali? Pa nismo izvedeli ničesar. Šele po sobotnem »Slovenecu« smo bili na jasnem, kaj da je bilo. Živ krst si ni mislil, da je bil vzrok tistega čudnega gromenja tako daleč. — S predpripravo za novo šolsko poslopje smo že pričeli. Stalo bo na lepem mestu in bo, kakor sodimo po načrtu, ponos dobrovske fare. — Pridelki se nam obetajo obili. Senožeti so kakor zimzelen, žito kakor gozd, pod težo jabolk in hrušek se bodo pa lomile jeseni veje, ako nas ne bo obiskala — kar sam Bog varuj! — kakšna uima.

— **Odborova seja Matice Slovenske** bo v torek, dne 11. junija 1912 ob 6. uri zvečer v društvenih prostorih.

— **V Ameriki umrli Slovenci.** V Clevelandu je umrla nenadne smrti Katarina Muzič, stara 50 let. Ranjka je bila rojena v Kozani na Primorskem. V Ameriki je bivala deset let. V istem mestu sta umrli Matevž Pečjak, star 33 let in Anton Lakner.

— **Umrli** je v Komnu gosp. Franjo Pelicon, bivši učitelj-voditelj pri Sv. Ivanu pri Trstu.

— **Na smrt obsojeni še enkrat pred sodiščem.** Včeraj se je moral zagovarjati pred sodiščem v Trstu od porotnega sodišča na smrt obsojeni Jakomin. Zagovarjati se je moral včeraj še radi lahke telesne poškodbe, katero je izvršil pred leti. Obsojen je bil v štiridnevni zapor.

PODRBNOСТИ O DRUGI EKSPLOZIJ V WÖLLERSDORFU.

Ko se je pripetila ponoči od 8. na 9. t. m. druga eksplozija v Wöllersdorfu, se je nahajal poveljnik straže, neki poročnik, v stražni sobi. Poročnik je tekel k poslopju št. 4, kjer je stražil prostak 6. stotnije. Poročnik je to-le izvedel: K stražniku je stopil neki mož, ki se je tako obnašal, kakor da nadzoruje stražo. Mož je godrnjal in posoval ter se je postavil naravnost pred stražo, ki se pa ni dala zbegati. Ko je stražnik možu zaklical trikrat predpisani »stoj«, je nameril puško, nakar je mož povedal geslo in vojni klic. Tujec se je nato podal pripogojen naprej in je korakal okoli poslopja. Čez eno minuto je pa že počilo. Sodijo, da je moral neznanec vžgati smodnik z vžigalno vrvico (skozi zid?) ali je pa moral vreči ročno bombo. Straža je namreč vohala rezek vonj. Mož je po eksploziji takoj pobegnil. Ko so mu pričeli slediti, je moral že preleteti 1½ kilometra. Takoj so alarmirali vojaško posadko v Dunajskem Novem mestu. Kavalerija in pehota je zasledovala napadalca, ki je srednje velikosti, precej debel in gladko obrit.

Štajerske novice.

— **š Izlet orglarske šole v Celju** se je vršil v nedeljo, dne 9. t. m., k Sv. Križu tik Slatine. Izleta so se udeležili vsi učenci orglarske šole in več drugih Celjanov. Izletniki so si ogledali kopališče Rogoško Slatino. Po večernicah je bil cerkveni koncert, pri katerem so igrali letošnji absolventi. Po cerkvenem koncertu se je igrala v čitalnici »Bralnega društva« enodejanka »Krmčar pri zvitem rogu«. Igra je bila dobro obiskana ter je občinstvu zelo uga-jala. Čitalnica je bila do zadnjega kotička napolnjena. Igrji se šledil pevski koncert na vrtu gosp. Ogrizeka, kateremu je prisostvovalo mnogo ljudstva, med tem tudi več kopaliških gostov.

— **š Otroka hotel zastrupiti.** Iz Kozjega: Te dni je pasel bletni posestnikov sinček Jože Grmšek domače krave na pašniku. Popoldne je prišel k njemu

kmečki sin Martin Balonov, kateri se je vsled neke sodnijske afere jezil na Grmškove stariše. Ponudil je dečku neko steklenico, v kateri je rekel, da je voda in da naj iz nje pije. Grmšek je res vzel steklenico in začel piti. Komaj je naredil požirek iz steklenice, je zakričal in padel na tla. V steklenici se je namreč nahajala octova kislina. Deček je dobil hude poškodbe v požiralniku in v želodecu in so ga morali nevarno bolanega spraviti v bolnišnico v Krško. Balonova pa so orožniki zaprli.

— **š Dve težki nesreči na železničnem tiru.** Iz Konjic: Sinček posestnika Jožefa Cenča v Sp. Lažah pri Konjicah je te dni ušel na železnični tir in se tam igral. V tem trenutku je prišel vlak in zgrabil otroka ter ga vrgel z močjo ob tla. Deček je dobil težke poškodbe in je po par urah umrl. — Iz Hrastnika: Pri trgovcu Augustu Rucklu uslužben hlapec Janez Klepej in dninar Jernej Sopar sta zlagala apno na železnici iz vagona. Soparju je padla na tir lopata in jo je hotel pobrati. V tem trenutku je prišel po drugem tiru tovorni vlak, katerega Sopar ni zapazil. Sopar je od vlaka na glavi dobil smrtno poškodbo.

Ljubljanske novice.

— **Ij 350letnica strelišča v Ljubljani.** Že od nekdaj je zavzemal v življenju alpskih prebivalcev lov važno mesto. Veselje do lova je bilo povod tudi ustanovitvi strelišč, ki so v vzhodnih alpskih deželah že zelo zgodaj nastala, nemalo tudi zaradi preteče turške nevarnosti, ki je zahtevala stalnega vežbanja v orožju. Tako so nastala na Kranjskem po zgledu deželne stolnega mesta v drugih mestih že okoli leta 1590. strelišča. Vsled vneta gosenja strelnega športa je nastalo kmalu splošno oboroženje meščanov in takozvane meščanske garde, ki jih je vlada zelo podpirala. Bile so v 19. stoletju tudi podlaga novoustanovljenemu domobranstvu. Najstarejše strelišče na Kranjskem ima Ljubljana, kjer se je vršilo že leta 1562. veliko tekmovalno streljanje. Ko je bilo leta 1804. strelišče nanovo sezidano, je daroval mecen baron Žiga Cojz 2000 goldinarjev za novo stavbo. Leta 1807. se je udeležil tekmovalnega streljanja v Ljubljani štajerski princ nadvojvoda Ivan. V zahvalo za pospeševanje dinastičnega in patriotskega mišljenja je daroval cesar Franc Jožef I. ob 300letnici ljubljanskega glavnega strelišča svoj doprni kip, ki je bil slovesno odkrit 15. avgusta 1862. — Od 23. do 30. junija 1912 bo ljubljansko strelišče slavilo pod protektoratom kneza Karola Auerperga, kočevskega vojvode, svojo 350letnico na slovesen način. Povabljeni so k tej slavnosti številni zunanji gostje in mnoga avstrijska strelska društva so za te dni napovedala svojo udeležbo. Za tekmovalno streljanje, ki se bo vršilo za časa tega slavlja, so darovale mnoge visoke osebe bogata darila, med drugimi darovalci je tudi naš cesar, nadvojvodinja Jožefa in nadvojvode Rainer, Evgen, Friderik, knezi Auerperg, Liechtenstein, Trauttmansdorff, c. kr. domobransko ministrstvo itd.

— **Ij V slovenskem deželnem gledališču** bi moral po mnenju izvestne gospode deželni odbor, ki vzdržuje poslopje in skrbi tudi za druge potreščine, imeti manj besede kot pa kak Etbih Kristan. Če se liberalna stranka postavlja na tako stališče, potem je le ona kriva sedanje usode deželne gledališča. — Kakor čujemo, bo v kratkem »Dramatično društvo« imelo občni zbor in tam imajo gospodje najlepšo priliko, da popravijo, kar so sami zagrešili.

— **Ij Podržavljenje ljubljanske policije.** Zakon o podržavljenju ljubljanske policije je že sankcioniran. Za vzdrževanje policije bo ljubljanska občina prispevala na leto 80.000 kron. Podržavljenje se izvrši s 1. januarjem.

— **Ij Na napačno addresso** je izpustil v »Danu« svojo jezo neki Jurij Čelešnik, ki se v krvavi notici pritožuje, da je dvanajst ur po smrti Antona Aškerca dobil mrtvega Aškerca v mrtvašnici v srajci, pokritega z rjuho. Informirali smo se pri upravitelstvu deželne bolnišnice in izvedeli, da je v vseh bolnišnicah običajno, da se preneso mrlič iz bolniške postelje v mrtvašnico v isti obleki, katero je imel v postelji, ko je umrl, in sicer v splošni prostor mrtvašnice za toliko časa, dokler se glede ureditve mrtvaškega odra od strani sorodnikov oziroma drugih kompetentnih faktorjev nič ne ukrene. Pokojni pesnik Aškerce je umrl po noči ob pol dveh in je ostal v splošni mrliški sobi, dokler tvrdka Turk ni prevzela ureditve mrtvaškega odra. Ta red velja v deželni bolnišnici ljubljanski, kakor povsod drugod, za vse mrlične brez razlike stanja. — Op. uredništva: »Škandal« naj torej demokratični g. Jurij Čelešnik išče drugod. Tvrdka Turk bi bila lahko Antona Aškerca še jutraj dela na mrtvaški oder in ne šele popoldne. Hitrejši bi šlo, če bi tuje pogrebne tvrdke ne imele v deželni bolnišnici nič govorniti. Prav bi bilo, da z ozirom na napad

v »Danu« deželni odbor v tem oziru primerno ukrene.

— **Ij Liberalna ljubljanska pevska župa** ima, kakor javljajo liberalni listi, danes zvečer skušnjo v »Glasbeni Matici«. Prostor »Glasbene Matice« torej niso samo za »Glasbeno Matico«, ampak tudi za liberalno pevsko župarsko organizacijo.

— **Ij Vincencijeva konferenca** za župnijo Trnovo v Ljubljani se je včeraj ustanovila. Predsednikom je bil izvoljen blag. gospod Josip Kosler, veleposelnik v Ljubljani.

— **Ij Pozor!** Prijatelje in podpornike »Ljubljanske dijaške in ljudske kuhinje« opozarjamo, da ima to naše prezaslužno društvo svoj občni zbor jutri, ob 5. uri popoldne v poslopju »Kato-liške Tiskarne« v I. nadstropju.

— **Ij Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo** ima v soboto, dne 15. junija t. l. ob 8. uri zvečer svoj redni letni občni zbor v veliki dvorani Mestnega Doma.

— **Ij Umrli** so v Ljubljani: Edvard Karinger, zasebnik, 79 let. — Helena Plevnik, postrežnica, 51 let. — Neža Podbevšek, posestnikova žena, 60 let. — Amalija Kreipner, polkovnikova vdova, 74 let.

— **Ij Koliko mesa povzije Ljubljana v enem tednu.** Od 19. do 26. maja 1912 se je zaklalo v mestni klavnici 70 volov, 8 bikov, 4 krave, 159 prašičev, 213 telet, 17 kostrunov, 132 kozličev. Vpeljanega mesa je bilo 289 kg.

— **Ij Tatovi.** V soboto je bil Pod Trančo aretovan 1869. leta na Škofelji rojeni dninar Franc Anžič, ker je pokradel v Jagrovi hiši na Poljanski cesti nekaj mesa in po tatvini zbežal v Vodmat. Ko se je povrnil zopet v Ljubljano, ga je dohitela usoda. Pri nekem gostilničarju na Dolenjski cesti je služila 18 letna služkinja Terezija Fajdiga iz Hrastnika. Ko se ji ni več poljubilo biti tam, je rekla, da je bolna in odšla iz službe. Kmalu za njenim odhodom so pogrešili 16 K in tatvino naznanili policiji, ki je simultanko izsledila in aretovala. Obe osebi je policija izročila okrajnemu sodišču.

— **Ij Nesreča.** Včeraj so v deželno bolnišnico pripeljali posestnika Lovrencija Rožiča iz Gorij, kateri si je pri delu na vrtu zlomil nogo.

— **Ij Osveta.** Neki Vincencij Zima je imel svoj čas ljubavne razmere z neko služkinjo, ki mu je pozneje dala košaro, vsled česar se je nad njo že večkrat maščeval. Ko je sinoči sedela v Zvezdi, je prišel Zima k nji ter jo začel tako pretepavati, da je morala klicati na pomoč. Ko je prišel stražnik, je Zima zbežal.

— **Ij Pobegnil** je včeraj od dela 28 letni prisiljenec Jožef Kotnik, rodod iz Spodnjega Bernika.

— **Ij Nečuvena surovost.** Ko je šel 11 letni Janez Janežič iz šole v Hrušci domov, sta ga napadla hlapca Anton Pavšič in Janez Jager iz Bizovika. Pavšič je držal dečka, Jager ga je pa s črevljem suval. Dečka, ki je zadobil notranje poškodbe, so oddali v ljubljansko deželno bolnišnico.

Holmska gubernija.

Dne 9. maja je ruska državna дума v tretjem čitanju načeloma sprejela vladni načrt o ustanovitvi nove holmske gubernije. Sicer ni šlo vse tako gladko, kakor so si želeli ruski nacionalisti in opoziciji se je posrečilo odstraniti iz načrta nekatere ostrine. Tako na primer nova gubernija ne bo pri-dejana kijevskemu generalnemu gubernatorstvu, ampak bo stala pod neposredno upravo ministra notranjih zadev. Popolnoma torej ne bo iztrgana iz poljskega kraljevstva. Dalo se je tudi olajšati nekatere posebno kričeče izjemne postavbe zoper Poljake in katoličane. Toda jako malo. Seveda stvar še ni definitivno odločena. Govoriti bo imel še državni svet. Ker dumi poteka čas in se bliža razpuščenje, bi bilo mogoče, da bi se državni svet izrekel, da se ne mara pečati s postavo, katero je sklenila takorekoč umirajoč дума skoraj neposredno pred svojo smrtjo, ter bi jo vrnil novi dumi, da prične načrt obravnnavati od začetka. Toda državni svet se je že enkrat izrekel, da bo nadalje obravnaval načrte, poslane mu od sedanje dume, tudi ko bo ona razpuščena. Mogoče bi bilo tudi, da državni svet sprejme v načrt tako znatne spremembe, da ga bo treba vrniti dumi, ko se bo zbrala po novih volitvah. Ker je pa državni svet še bolj reakcionaren, kakor pa дума, ni upanja, da bi dodal načrtu znatne spremembe na bolje. Bolj verjetno je, da načrt neznatno poslabša in potem sprejme. Nato bo imela govorniti še krona. Z zanesljivostjo se pa za-trjuje, da so najvišji krogi že davno bili odločeni za to stvar in da jo je дума tako naglo obravnavala pravzaprav na pritisk od zgoraj.

Z načrtom holmske gubernije se je pečala ruska birokracija že jako davno, že od leta 1865. Toda celo taki nacionalistični in reakcionarni ruski državniki, kakor državni svetnik Milutin,

generalni gubernator Hurko, generalni gubernator knez Imeritinski, minister notranjih zadev Goreminski so bili odločno proti temu, ker za ustanovitev take gubernije ne govore nobeni stvarni razlogi, v očigled statističnim, zemljepisnim in zgodovinskim razmeram se zamore imenovati taka ideja naravnost absurdna. Šele sedaj je zmogalo sovraštvo in šovinizem nad političnim razumom.

Povod za ustanovitev holmske gubernije so dali številni prestopi takozvanih »upornikov«, to je oseb, ki so bile zapisane uradno za pravoslavne, same so se pa smatrale za katoličane, v katoliško cerkev, ko je izšel znani tolerančni ukaz. Ustanovitev te gubernije naj bi bila torej kazen nad prebivalstvom, ker se je poslužilo od cesarja mu podeljene pravice, da sme javno izpovedati svojo vero. Narekoval je ta načrt pred vsem verski fanatizem, glavni bojevniki zanj je bil in je holmski škof Evlogij, za katerega je ruska vlada nalašč naredila izjemo v volilnem redu za dugo, da je mogel priti v rusko državno dugo in tam delovati v tej smeri. Vsi politični, gospodarski, upravni in splošno kulturni razlogi kriče naravnost zoper ta načrt. Toda Evlogij upa, da bo potem lažje obdržal upornike v pravoslavju in ruska državna oblast žrtvuje temu namenu interese države in prebivalstva.

Holmska gubernija bo po svoji zemljepisni legi pravi monstrum. Kot rezcefedrana cunja izgleda na geografski karti. Vasi in občine, ki bodo tvorile to gubernijo, so izrezane iz gubernij Sudlečka in Lubelska samo z ozirom na domnevano veroizpovedanje prebivalstva, v dolgem pasu vlečejo se ob reki Bugu in nimajo med sabo nobene zveze, a malo požidovljeno mestice Holm ni nobeno središče teh okolic in nima tudi nobenih pogojev, da bi bilo sedež gubernatorja.

Vsi administrativni razlogi govorijo zoper ustanovitev holmske gubernije, nobena dejanska potreba je ni narekovala, ampak ta načrt je izšel samo iz pravoslavne verskega fanatizma, katerega je razbudi škof Evlogij in samostanski bratje v Počajevu, pravoslavna duhovščina zamore imeti pri tem svojo osebno korist, tudi ruska mestna birokracija, ki je doslej lahko izvrševala nad »uporniki« unijati vsa mogoča nasilja in našla pri tem lep vir dohodkov, je osebno prizadeta pri novem načrtu, ker je v njeno korist, da bi nadalje obstajalo staro stanje, ni pa v korist niti prebivalstva, niti države, niti tudi ne ruske cerkve.

Ruska cerkev ne more imeti nobene dobička od tega, ako birokracija z administrativnim nasiljem drži v pravoslavju par stotisoč unijatskega prebivalstva. Slab je izgovor, da je treba braniti pravoslavno prebivalstvo pred latinizacijo. Po uradnem štetju ima edini hrubeševski okraj 54 odstotkov pravoslavnega prebivalstva, po cerkvenih knjigah ima tudi ta okraj samo 47 odstotkov. V vseh drugih okrajih ima pa tudi po uradni statistiki katoliško prebivalstvo večino. Faktično je pa stanje za katoliško prebivalstvo še veliko ugodnejše, ker v statistiki niso všteti oni, ki so faktično katoličani, a še niso mogli izpolniti vseh birokratičnih predpisov, da bi formalno izvršili svoj prestop. Po uradnem štetju je bilo v Sedlečki guberniji samo 14, v Lublinski pa 26 občin z večino pravoslavnega prebivalstva. Toda tudi tukaj izkazuje uradno štetje velike katoliške manjšine, celo do 49 odstotkov in čez. Uradno štetje je pa zastarano, po cerkvenem štetju je takih občin v lublinski guberniji namesto 26 samo 19, v resnici jih bo pa še veliko manj. Katoliško prebivalstvo bo torej tudi v novi guberniji v veliki večini, a vendar bo brezpravno, a vse pravice bo imela pravoslavna manjšina. Ne gre se torej za obrambo pravoslavja, ampak za zatiranje katoličanstva.

Za pravoslavne verske potrebe je bilo tudi doslej v teh krajih preskrbljeno veliko bolj, kot za katoličane. Ena pravoslavna cerkev se nahaja na 1387 prebivalcev, ena katoliška cerkev pa šele na 6800 prebivalcev. En pravoslavni duhovnik pride povprečno na 1252 vernikov, en katoliški pa na 4041 vernikov. Izmed 69 občin petih vzhodnih okrajev lublinske gubernije, ki bodo prideleni novi holmski guberniji, jih je 24 z 95.070 katoliškimi prebivalci brez katoliške cerkve. En pravoslavni duhovnik dobi povprečno 2090 rubljev plače na leto, en katoliški pa 209 rubljev. Pravoslavna duhovščina, teh krajev ima 13.357 oralov zemlje, katoliška pa 1114 oralov. Ako se vzame dohodek enega oralov povprečno 10 rubljev, stane en pravoslavni duhovnik 2710 rubljev, en katoliški pa 262 rubljev. En pravoslavni duhovnik dobi povprečno po 5 K 85 h od duše, en katoliški pa po 15

vinarjev. Za pravoslavno duhovščino in pravoslavne verske potrebe je torej tudi sedaj v teh gubernijah preskrbljeno brez primere bolje, kot za katoličane.

V okrajih, ki so določeni za novo holmsko gubernijo in kjer je prebivalstvo po veliki večini katoliško, nima ljudstvo pravice samo voliti svojih županov, ampak določajo se od vlade. V lublinski guberniji je bilo doslej v teh šestih vzhodnih krajih, kjer ima samo eden in še ta samo na videz pravoslavno večino, drugi pa katoliške (v Krasnostavskem tvorijo pravoslavni samo 10 odstotkov prebivalstva, v Zamostskem samo 20 odstotkov), je vlada imenovala samo 14 katoliških županov in 67 pravoslavnih, 9 katoliških občinskih pisarjev in 71 pravoslavnih, 1 katoliškega občinskega sodnika in 23 pravoslavnih. Lublinska gubernija ima 1012 pravoslavnih in 252 katoličanov, a 12 protestantov, dasiravno ima ta gubernija 1.411.974 katoliških prebivalcev in 261.611 pravoslavnih. Uradnikov je torej 74 odstotkov pravoslavnih, prebivalstva pa samo 18 odstotkov. Poleg tega zavzemajo pravoslavni uradniki vsa višja mesta. Pri gubernijski upravi je 137 pravoslavni uradnikov s povprečno 1300 rublji plače na leto in 49 katoliških uradnikov s povprečno 597 rublji plače. Administracija je torej tudi doslej bila v teh okrajih popolnoma v pravoslavni rokah.

Neresnično je torej, da se ustanavlja nova gubernija v svrhu, da bi se lažje skrbelo za verske potrebe pravoslavnega prebivalstva in da bi pravoslavno prebivalstvo prišlo pod bolj pravoslavno administracijo. Nova gubernija se ustanavlja torej samo v to svrhu, da se bodo lažje izvrševala odkrita nasilja zoper katoliško večino prebivalstva.

Tu opozarjamo čitatelje na brošuro »Krvav list iz ruskega sistema«, ki jasno osvetljuje to zadevo. Dobi se v »Katoliški Bukvarni«.

ČUDNE FINANCIJELNE OPERACIJE.

Po Ljubljani krožijo različne novice o finančnih operacijah nekega znanega veletržca z vinom v bližini Ljubljane. Kakor se govori, krožijo pri denarnih zavodih menice s ponarejenimi podpisami. S temi menicami se bavi že tudi državno pravdnštvo. Stvar bomo zasledovali in ob priliki o tej zanimivi zadevi poročali.

Telefonska in brzojavna poročila.

AVSTRIJSKI DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 11. junija. V središču političnih razgovorov so včerajšnje izjave ministra Heinolda v zadevi rešitve brambnih predlog. Toliko je že sedaj gotovo, da bo zbornica brambne predloge rešila, četudi ne natančno na termin, ki ga je postavil Heinold, pač pa do konca tekočega meseca. Računa se tudi na to, da bo proračunski provizorij rešen do 1. prihodnjega meseca. Hrvaško-slovenski klub je danes razpravljal o Heinoldovih izjavah ter je sklenil, da razvoj stvari mirno počaka. Nemška narodna zveza je sklenila pospešiti rešitev brambnih predlog.

Dunaj, 11. junija. V današnji seji državnega zbora se je razpravljalo o skupini II. službene pragmatike uradnikov (dolžnosti in pravice uradnikov). Govornik manjšine dr. Korošec je omenjal, da se iz vrst večine čujejo tožbe, da večina nima nobenega voditelja. Včeraj je pa vstal večini voditelj v osebi ministra Heinolda, ki ji za ostali del meseca da kar parolo, kaj mora storiti. Zabavno je gledati, kako se večina temu vodstvu pokori. Govornik kritizira sklepe odseka glede §§ 31. in 32. službene pragmatike in pravi, da ima tako § 31. mnogo nejasnosti. V prvem delu se prižiga luč Bogu, v drugem vragu. (Veselo.) V enem delu se nalaga uradniku, da mora skrbeti, da mu ljudstvo zaupa, v drugem delu se pa uradniku pušča popolno prostost. Država ima pravico zahtevati, da se tok rednih razmer ne ustavi. Uradnik ima pravico, biti član društva, ki imajo namen povzdigniti njegov gospodarski dobrobit, nima pa pravice s silo, s pasivno rezistenco ustavljati državnega voza. Govornik predlaga, da se predlog odseka odkloni, ker je nejasen, odkloni naj se tudi predlog socialnih demokratov, sprejme naj se pa njegov predlog, po katerem je uradnik ne samo v plačilni odvisnosti od države, ampak tudi v odvisnosti zvestobe. Razumemo zahtevo uradnikov pa samoodločevanju, ker se ljudstvu pri samoodločevanju nikjer ne napravi toliko nasprotstva, kot ravno od strani uradnikov. Nato je bil odklonjen dodatni predlog Glöckelnov z 214 proti 126 glasovi, istotako dodatni predlog Ofnerjev ter je bil § 32. sprejet v obliki, kakor jo je sestavil odsek. Glasovanje o predlogu dr. Korošca je nato odpadlo. Slovenci kličejo: Le zaprav-

ljajte čas! Te klice je razumeti tako, da gosposka zbornica ne bo sprejela raznih delov službene pragmatike v obliki, kakor jo je sklenil odsek in sedaj zbornica ter da bo službeno pragmatiko zbornici vrnila. Slovenci so nato odšli iz dvorane. Na vrsto je prišel nato Gostinčarjev predlog, po katerem naj bi se uradnikom prepovedala postranska opravila. Predlog je bil odklonjen. Pri glasovanju Slovencev ni bilo več v zbornici. Nato je prišla na vrsto tretja skupina službene pragmatike. Zbornica se bo bavila s službeno pragmatiko najmanj še tekoči teden.

Dunaj, 11. junija. Hrvaško-slovenski klub je sklenil delovati na hitro rešitev brambnih predlog in da se služba pri vojni mornarici zniža na tri leta. Ako večina temu ne pritrdi, vloži poseben načrt zakona, po katerem bi primorsko prebivalstvo za četrto leto službe dobilo od države podporo.

V ZAGREBU.

Zagreb, 11. junija. Danes je bil tu aretovan književnik Matoš.

Zagreb, 11. junija. Policija je aretirala tudi predsednika podpornega društva Janko Baričevića.

Zagreb. Stanje svetnika Hervoja je bilo danes še vedno opasno. O zaslišanju Jukića razširjene govorice niso bile resnične. Širila jih je policija, da baha. Jukić ni ničesar izpovedal in le ponovno zatrjal, da je napad sam izvršil in da nima nobenih skrivcev. Policija je le toliko dognala, da je moral biti samokres na Dunaju kupljen. Včeraj dopoldne so pokopali ustreljenega policista Borčaka. Materi ustreljenega policista so nakazali dosmrtno rento.

Zagreb, 11. junija. Ko je odhajala dijaška deputacija k rektorju dr. Topcu, da ga poprosi za intervencijo v prilog aretiranih akademikov, je prišlo na ulici do ostrega rekontra s policijo, ki je potegnila sablje. Le skrajni hladnokrvnosti dijakov se je zahaliti, da ni tekla kri.

Zagreb, 11. junija. Po celem mestu vlada popoln mir. Prava tišina. Strah pred denuncijanti in detektivi se je splošno polastil prebivalstva. Nikdo ni varen pred vohuni, zato ljudje niti ne marajo govoriti o atentatu.

Zagreb, 11. junija. Jukić je v zaporu zvezan. V prvi pri zaslišanju ni Jukić skoraj nič govoril, pri drugem zaslišanju je postal govorjen in pravil stvari, za katere ga ni nihče vprašal. Na stavljen vprašanja pa dostikrat ni odgovoril. Policija ne pove ničesar o Jukićevih izpovedbah. Vzlic temu se je izvedelo, da je Jukić odkrito priznal, da je hotel umoriti Cuvaja in da obžaluje, da so postali žrtve njegovega atentata nedolžni ljudje. Pri prvi izpovedbi je Jukić odločno tajil, da bi imel skrivce, pri drugem zaslišanju je rekel, da je vedelo 30 oseb za njegov načrt in da je hotel izvršiti atentat v četrtek pri procesiji. Povedati ni hotel imen svojih tovarišev, kakor tudi ne ime onega, od katerega je dobil revolver. Rekel je: »To je moja velika tajnost!« V noči od sobote na nedeljo so ga zaslišavali do treh zjutraj, zaslišavanje se je nadaljevalo v nedeljo dopoldne in popoldne ter včeraj večkrat.

Zagreb, 11. junija. Policija je izvedla več hišnih preiskav, med drugimi tudi v društvu bosansko-hrvaških visokošolcev »Tvrtno«, kjer je zaplenila mnogo pisem in listin. Policija bo izvršila preiskave tudi pri dijaških društvih v Sarajevu, Gradcu, Dunaju in Pragi.

OGRSKI DRŽAVNI ZBOR.

Budimpešta, 11. junija. Danes navsezgodaj so obkolili parlament trije bataljoni infanterije in policija. Ko so prišli pred parlament od sej izključeni poslanci, se jih ni pustilo v sejno dvorano. Ko je bila seja otvorena, je izjavljal ministrski predsednik Lukase, da so razmere pokazale, da je treba izpremeniti poslovnik. Po daljši debati je bil sprejet predlog za revizijo poslovnika z 230 glasovi.

Budimpešta, 11. junija. Predsednik zbornice grof Tisza in oba podpredsednika ogrske zbornice bodeta jutri od cesarja sprejeta v avdijenci.

ČEŠKA ŽENA — DEŽELNI POSLANEC.

Praga, 11. junija. Iz Mlade Boleslave poročajo, da je samostojni mladočeški kandidat dr. Matoušek odstopil od svoje kandidature. Pri drugi, dne 13. t. m. se vršči volitvi bo torej izvoljena češka žena, pisateljica Viková-Kunětická za deželno poslanko. Češko namestništvo sedaj izjavlja, da ne bo izročilo Kuněticki certifikata za slučaj, da bi bila izvoljena, in da ji tudi ne bo priznalo njene mandata. Zaradi tega bo Kunětická prisiljena apelirati na državno sodišče, da razsodi vprašanje, če ima žena po češkem deželno-zbornem volivnem redu pravico, biti izvoljena v češki deželni zbor, če se ji torej prizna pasivna volivna pravica ali ne.

DEMONSTRACIJE PROTI GROFU TISZI.

Veliki Varaždin, 11. junija. Včeraj se je vršil tu socialno-demokratski protestni shod. Po shodu je večja skupina delavcev

pobila okna na javnih poslopih ter na hiši grofa Tisze. Napadli so tudi s kamenjem policijo. Več policajev je bilo ranjenih. Končno so vojski peš in na konjih razgnali demonstrante. Ob 9. uri zvečer je bil po cestah že popoln mir.

SMRTNA KOSA.

Zagreb, 11. junija. Umrl je umirovljeni podpredsednik stola sedmorice Josip Florschütz, star 60 let.

BOLGARSKI KMETJE V ZAGREBU.

Zagreb, 11. junija. Včeraj so se bolgarski kmetje na svojem naučnem potovanju pripeljali v Zagreb. Občinstvo jim je priredilo na postaji prisrčne ovacije.

LAŠKO-TURŠKA VOJNA.

Atene, 11. junija. Turške oblasti so zapustile otok Lemnos.

POLET BEROLIN — DUNAJ.

Dunaj, 11. junija. Avstrijskemu aviatiku Plaschke se je danes četrte ure od letališča Aspern pokvaril stroj, da je moral nadaljevanje poleta tik pred ciljem opustiti.

VOLILNI NEMIRI V BELGIJI.

Anversa, 11. junija. Med katoličani, liberalci in socialisti je prišlo predsnočno noč pred katoliškim ljudskim domom do krvavega spopada. Na obeh straneh je bilo zelo mnogo ranjenih. Slednjič je policija streljala; več oseb je bilo ubitih in mnogo težko ranjenih.

ZRAKOPLOVNA VOŽNJA ŠVEDSKE KRALJICE.

Baden-Baden, 11. junija. Švedska kraljica se je včeraj dopoldne peljala z zrakoplovom »Schwaben« dve uri dolgo v Karlsruhe in Lauterburg, nakar je zrakoplov plul okoli nad Baden-Badnom.

MILIJONSKJE DEFRVADACIJE.

Berolin, 11. junija. Včeraj se je javil na policiji ravnatelj tovarne za akumulatorje, Emil Hartzfeld, ki so ga že dalje časa zasledovali potom tiralice. Hartzfeld je poveril s ponarejanjem menic in drugimi sleparijami več milijonov mark.

TRIKRATNI UMOR.

Pariz, 11. junija. Na nekem vozu v Maulesu v Normandiji so našli včeraj zjutraj ubite 69 letnega kmeta Ernaulta, njegovo ženo in njegovega 78-letnega svaka. Za morilcem ni sledu.

MOTOR ZADEL V ŽELEZNIŠKI VLAK.

Wels, 11. junija. Pri Welsu je zavožil 21letni slikarski pomočnik Edvard Sageder z motornim kolesom v lokalni vlak. Sagederja je vlak vrغل na stran. Zlomil si je pri padcu nogo. Motor je vlak popolnoma razdrobil.

MILIJONAR SAMOMORILEC.

Bregenc, 11. junija. Francoski milijonar Charles Dubois, ki je zaigral v Monte Carlu nad milijon frankov, se je na Bodenskem jezeru v čolnu ustrelil in padel v vodo. Lansko jesen se je ustrelil Duboisov brat, bankir v Londonu, ki je tudi v Monte Carlu svoje premoženje zaigral.

TRI OSEBE UBILA STRELA.

Kolin, 11. junija. V Römershofnu je udarila strela v hišo kmeta Ernesta Schwappacherja. Strela je ubila gospodarja, njegovo ženo in 13 letnega sinčka.

PREPOVEDANA ČEŠKA SLAVNOST V AUGSBURGU.

Augsburg, 11. junija. Zadnje nedeljo junija so nameravali na Bavarskem bivačji Čehi prirrediti v Augsburgu poletno veselico. Bavarska vlada je pa veselico prepovedala.

Razne stvari.

Stavkarski izgrede v Welsu. Z ozirom na stavkarske izgrede v Welsu je politična oblast izdala razglas, v katerem prepoveduje zbiranje ljudi pred tvornico »Titania«, kakor tudi na cestah in trgih v Welsu, Pernau-u in Hochpointu. V delavnicah »Titania« se vrši skoro reden promet. Vseled previdnosti je pomnoženo orožništvo, da se vsakršni izgrede zaduše v kali.

Coupé za mutce. Uprava francoske zahodne železnice je sklenila uvesti na svojih progah vagone za one, ki se nočejo razgovarjati s potniki. Marsikdo hoče imeti na potovanju mir ter noče, da bi se ga nagovarjalo in izpraševalo o njegovih razmerah. Število takih potnikov je menda izredno veliko, ako se je železniška uprava odločila, da uvede poleg coupéjev za dame, nekadilce, kadilce, za potnike s psi, tudi coupéje za »negovorilce«. Vsekakor pa je ta novost zbudila v Parizu mnogo humorja. Prve coupéje omenjene vrste bodo uvedli s 15. t. m. na progi Pariz — Nantes.

Zastrupljeni svatje. Iz Berolina poročajo, da je v Rechlinghausenu 40 oseb, ki so se udeležile neke svatbe, obolelo z znaki zastrupljenja. Neka ženska je že umrla.

Mažarski dijak v Zagrebu. Dijaki temešvarske gimnazije so v spremstvu svojih profesorjev prišli v Zagreb, kjer ostanejo 3 dni.

Umor v sodni dvorani. Galiski listi poročajo iz Riazana, da je med razpravo proti ponarejevalcu dokumentov Kadyku, planil obtoženec sin na neko pričo, ki je za njegovega očeta slabo izpovedala ter jo umoril z nožem. Razpravo so prekinili in morilca prijel.

Dva gimnazijca utonila. Iz Krakova poročajo, da se je na nekem izletu kopalo 40 učencev VI. gimnazijskega razreda v Visli. Pri tem sta pa dva dijaka utonila, ker sta zašla v pregloboko vodo. Rešiti ju ni bilo mogoče.

Aretovan tatinski sluga. Na kolo-dvoru v Lansutu so aretovali, kot poročajo iz Krakova, pobeglega komornika grofa Romana Potockega, po imenu Kwasza, ki je ukradel svojemu gospodarju dragocenosti za 60.000 K. Zapri so tudi nekega zlatarja, ki je od Kwasza kupoval ukradene dragocenosti.

Profesorja umorili banditje. Iz Krakova poročajo: Pri Bronovicah so banditje napadli voz, s katerim so se vračali dijaki z izleta domov. Pri tem je bil smrtno ranjen od strela profesor Janik. Roparji so brezdvomno nameravali izletnike oropati, a so bili prepodeni. Doslje niso mogli roparjev slediti.

Avtomobilska nesreča. Pri Korneuburgu je padel avtomobil barona Niko-litsa v jarek ob cesti, ker so zlobneži položili na cesto kamenje. Bencin se je vnel. Barona in šoferja so nezavestna izvlekli izpod avtomobila. Ponesrečenca je ravnatelj Cecelits s svojim avtomobilom odpeljal v bolnišnico.

Ženske izvedenke pri reformi zakonske postave na Švedskem. Na Švedskem pripravlja vlada zakonski načrt za preosnovo zakonskega prava. V to-zadevni pripravljalni odsek je med desetimi izvedenci povabila tudi štiri ženske; ena od teh je delavka.

Radl slabih izpričeval v smrt. V Belgradu je šestošolec Kosta Radković ustrelil učenca trgovske akademije Čukić in potem še samega sebe. Vzrok: slabi izpričevali.

Ženska volilna pravica na Italijankem. V Italiji dobe ženske občinsko volilno pravico v teh-le mejah: Zahteva se starost 25 let, dovršena šestrazredna šola oziroma drugi razred kake srednje šole; oziralo se bo le na ženske, ki so kot uradnice nastavljene v javnih upravah.

Carusov honorar. Caruso se je za-vezal, da bo letos 15krat nastopil v Coloni operi v Buenos Aires. Za to bo dobil nagrade 360.000 K, kar je najvišji honorar, s katerim so bili kdaj honorirani pevci.

Učenjak iznajditelj Markoni odlo-žen katoličan. Italijan Markoni, iznaj-ditelj brezžičnega brzojava, ki se sedaj nahaja v New Yorku v Ameriki, da na-pravi brezžično zvezo med Ameriko in Japonsko, je pri neki priliki navdušeno povdaril, da ima brezžični brzojav svoj znak v katoliški cerkvi, ki družji mili-jone in milijone ljudi na celi zemlji v najožji duševni stik. Ta odkrita izpo-ved velikega izumitelja o katoliški veri je napravila na vse mogočen vtis.

Rabuka v Ameriki zaradi tobaka. V Zion City, Ill., je nastala velika ra-buka; mnogo neodvisnih delavcev v tukajšnjih tovarnah je napadlo 200 zi-onskih mož in žensk, ki so bili zbrani za molitev. Moški in ženske so bili na-padeni s palicami in drugim orožjem ter je mnogo od njih bilo resno ranje-nih. Takoj po tem napadu je dal nad-zornik Wilbur Glenn Oliva, načelnik verske družbe, h kateri pripadajo Zi-onci, zvoniti z velikim zvonom in nad 1000 mož, ki so člani te zionske družbe, so se zbrali v veliki dvorani, da se raz-govarjajo, kako preprečiti daljne na-pade od strani delavcev neodvisnih tovarn, ki so se zbrali na cestah ter grozili, da bodo »izčistili mesto«. Bati se je bilo drugega napada, ko je Oliva svoje pristaše pozval, da varujejo svoje žene in otroke pred »tobak kadečimi norci«, kakor je nazival delavce. F. M. Royal, ki je nekak starejšina te tepene verske družbe in Jos. Bishop sta bila najbolj poškodovana. Oba sta bila te-pena od nezvesti in boje se, da je Bis-hopova glava razbita. Nad 150 žensk, ki so se udeležile te molitve, je bilo do dobrega tepenih, navzlic vsem napo-rom od strani Olivovih pristašev. Do boja je prišlo zaradi tega, ker je nastal prepir med delavci neodvisnih tovarn, ki so se pred kratkim tu naselile in med pristaši verske družbe, katero je ustanovil John Alexander Dowie. Pri-staši te sekte so imeli vsak dan dvakrat javne molitve pred tovarnami neodvisnih delavcev, ki so bili po nji-hovem mnenju velikanski grešniki, ker so rabili tobak; eni so kadili, drugi nosljali in tretji žvečili. Ko so se dne 30. aprila zbrali zopet k molitvi, so jih moške napadli ter jih pretepli in zapo-dili Zioniste iz tega dela mesta. Oliva, njihov načelnik, pravi, da se bo bojeval

do konca in tudi ako izgubi sto mož, ker hoče na vsak način ustaviti rabo tobaka v Zion City.

Gostilniška ladja. Nedavno umrli pariški milijonar Osiris, ki je zbudil s svojo nenavadno oporoko in ekscen-tričnimi odredbami glede pogreba ve-liko senzacija, je zapustil med drugim mestu Bordeaux dva milijona frankov z naročilom, da mora s tem denarjem ustanoviti »dnevni azil«, ki naj ga na-pravi na trdno zasidrani ladji v Giron-di ob ustju Garonne. Dolgo časa so si razbijali bordeuaxki dediči glave, kaj se naj razume pod imenom »dnevni azil«, dokler niso našli pravo rešitev uganjke, kot menijo. Dnevni azil so re-kli mestni očetje v Bordeauxu, ne mo-re biti nič drugega kot restavracija; restavracija na vodi v luki Bordeauxa pa samonasebi ni nič čudnega. Pustili so torej zgraditi z enim delom zapušči-ne veliko ladjo z udobnimi gostilniški-mi prostori, kuhinjami, shrambami itd. Vsak dan prepeljujejo torej potrebne na krov ladje, kjer jih pogoste. Ostali del denarja pa služi za poravnavo stroškov tega gastronomskega azila.

Kaznilnica — gorsko zdravilišče. Prvo alpinsko kaznilnico bodo zgradili na nekem 1550 metrov visokem vrhu v Urijskih alpah v kantonu Uri. Ker je gora last kantona, ni treba torej za kaznilnico nakupovati stavbišča. Toda ne glede na gospodarsko stran zadeve, je predvsem namen nove kaznilnice, nuditi jetnikom boljše zdravstvene raz-mere in s tem spodbudljivo vplivati nanje do veselja do dela. Stroški pro-jekta, ki ga bodo svoječasno predložili velikemu svetu v potrjenje, bodo zna-šali okoli dva milijona kron.

Zdravstvene razmere v Italiji. V srednji Italiji so se kože umaknile le-garju. Oblasti sicer z vso silo delujejo, da bi bolezen omejile, a legar se le širi. Sodijo, da razširjajo legar vojaki, ki se vračajo iz Tripolisa. Boje se, da ob vro-čem poletju zopet izbruhne kolera.

Kraljevi založnik praška za bolhe. Nek srbski list se bavi z raznimi trgo-vci in obrtniki, ki so si znali pridobiti naslov kraljevih dvornih založnikov treh balkanskih slovanskih dvorov: Sr-bije, Bulgarije in Črne gore. Najbolj interesanten med vsemi je nedvomno naslov neke milanske tvrde, ki se gla-si: »R. Cipera, tovarna za prašek proti bolham in mrčesu. Kraljevi srbsko-bolgarski-črnogorski dvorni založnik«.

Slovanski vestnik.

sl Sadovi Macharjeve čitanke se že pojavljajo. Češki knjigotržec Fr. Ra-dovšek v Preravi, ki je založil sveto ve-ro toli žalečo Macharjevo čitanko, je priglasi izstop iz katoliške cerkve.

sl Društvo katoliško češko-morav-skih žurnalistov se je osnovalo nedav-no tega, kakor piše ugledna katoliška revija »Hlidka«, v Olomucu na Morav-skem. S tem se je Olomuc povzdignil v mteropolo marljivega delovanja za vso češko deželo. — Tako priznanje izpod-buja vse po programu katoliško-narod-ne delavce še k intenzivnejšemu delo-vanju, pristavlja dnevnik »Našinec«.

sl Naseljevanje Čehov na Zgornjem Avstrijskem. Od češke strani poročajo: Pred nekaj časa uvedeno zasebno štet-je zgornjeavstrijskih Čehov je sklenje-no. V Lincu se je priznalo 2531 oseb za Čeha, od katerih so 104 državni nastavl-jenci. V Steyru so našli 1134 oseb če-ške narodnosti, od katerih je šest dr-žavnih nastavljencev. V ostalem Zgor-njem Avstrijskem so našli 8675 Če-hov, od katerih je zelo mnogo samo-stojnih obrtnikov in poljedelcev, skoro 40 odstotkov, medtem, ko so ostali ve-činoma delavskega stanu ali pa držav-ni nastavljenci. V mnogih krajih so če-ški trgovci in obrtniki že dalje časa stalno naseljeni, medtem, ko se drugod dobe zopet cele češke kolonije kmetov.

Češke postave. Češki listi priobču-jejo deset zapovedi, ki naj bi tudi nam bile v zgled. Glase se: 1. Ljubi svojo domovino! — 2. Varuj svoje zdravje; zdržuj se namreč v mladosti alkohola in tobaka! — 3. Ne izdaj nobenega vinarja pri svojih sovražnikih! — 4. Be-ri vsaj v nedeljah in praznikih češke knjige! — 5. Ne žaluj nikdar za denar-jem, ki ga boš izdal v te namene! — 6. Govori samo češko! — 7. Ne pozabi slavne zgodovine troedine češke do-movine! — 8. Ne sramuj se svojega rodu! — 9. Izpolnuj svoje dolžnosti in brani svoje pravice! — 10. Pomagaj češki narodni obrambi!

Izgređi proti hrvaškim delavcem v Italiji. V Italiji štrajkajo poljedelski delavci; bogati posestniki latifundij so domače delavce nadomestili s Hrvati iz Banovine, ki so jih v velikem števi-lu privabili v Italijo potom neke agen-cije. Domače ljudstvo je nato uprizo-rilo velike izgrede, ki se še nadaljuje-jo in so zlasti obrnjeni proti hrvaškim delavcem. Najhujše je v apulskem

okraju Soggia, kjer so Italijani dejan-sko napadli Hrvate in niso prizanašali niti njih ženam. Orožništvo ni moglo preprečiti izgrediv in opustošenja. — Dejstvo, da hodijo banovinski Hrvati, ki imajo toliko krasne zemlje na raz-polago v domovini, bednim italijan-skim poljskim delavcem oteževati boj za obstanek, glasno priča o nezdravih razmerah na Hrvaškem.

Brez vsakega drugega naznanila.

Žalostnega srca naznanjamo vsem prijateljem in znancem bridko vest, da je naš ljubljeni brat in svak, gospod

Matija Grill

vitez Frano-Joževega reda, c. kr. okr. glavar v pok. l. t. d.

danes po kratki bolezni, v 79. letu svoje starosti, previden s sv. zakra-menti mirno v Gospodu zaspal. Pogreb draga ga rajnika se vrši v sredo, dne 12. t. m. ob 1/2 6. uri po-poldne iz hiše žalosti na litijsko po-kopališče.

Gradeo pri Ljilji, dne 10. junija 1912.

1836

Žalujoči ostali.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, sred. tlak 736,0 mm

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm	Tempe-ratura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Pada-vina v 24 urah v mm
10	9. zveč.	729,6	17,0	sl. svzh.	del.jasno	
11	7. zjutr.	728,1	16,4	sr. jvzh.	pol. obl.	0,0
	2. pop.	727,2	20,0	p.m.jzah.	del.jasno	

Srednja včerašnja temp. 18,3°, norm. 17,2°.

Potrta neizmerne žalosti javlja vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da nama je nemila usoda ugrabila najinega dobrega in nepozabnega brata, gospoda

Antona Aškerca

mestnega arhivarja in slovenskega pesnika.

Pogreb prebлага pokojnika se vrši v sredo 12. junija ob 5. uri popoldne iz Narodnega Doma na pokopališče k Sv. Krištofu v grobnico Pisateljskega podpornega društva.

Ljubljana, dne 11. junija 1912.

1837

Prvi slovenski pogrebni zavod Josip Turk.

Milha in Janez Aškerc

brata.

Delniška stavbinska družba „Union“ v Ljubljani

vabi na

OBČNI ZBOR

ki se vrši

dne 25. junija ob 4. uri popol.

v dvorani hotela „Union“ I. nadstropje.

Dnevni red:

1. Poročilo upravnega sveta o poslovanju in bilanci za leto 1911.
2. Poročilo nadzorovalnega sveta.
3. Volitev 5 članov nadzorovalnega sveta.
4. Volitev 7 odbornikov v upravni svet.
5. Eventualni predlogi delničarjev, ki se pa morajo vsaj 8 dni prej naznaniti predsedništvu, da pridejo na dnevni red občnega zbora.

NB. Delničarji, ki hočejo izvrševati svojo volilno pravico, morajo 5 dni pred občnim zborom položiti delnice v pisarni hotela „Union“ Miklošičeva cesta, od 11. do 12. ure dopoldne.

1823

1804

Na prodaj

je radi opustitve podjetja pod jako ugodnimi pogoji stanovanjska hiša štev. 75 v Zg. Šiški, nadalje stavbišča po nadrobni parcelaciji s poslopji na perutninarskem zavodu tvrde »Krapš & Ditrich« v Zg. Šiški.

Ponudbe se sprejemajo na prostovoljni

javni dražbi

dne 5. julija 1912 ob 9. uri dopoldne in nadaljevanje ob 3. uri po-poldne na licu mesta.

Parcelacijski načrt in natančnejši pogoji so na vpogled v pisarni c. kr. notarja g. Aleksandra Hudovernik v Ljubljani.

Zahvala.

Povodom prebriske izgube, ki nas je zadela s prerano smrto našega iskreno ljubljenega soproga, očeta sina, oziroma brata, strica in svaka, gospoda

Frana Dobovišek

notarski sollicitator v Radovljici

smo preželi toliko častnih dokazov iskrenega sočutja, da se moremo le tem potom primerno zahvaliti vsem dragim sorodnikom, znancem in prijateljem.

Prav posebno zahvalo smo pa dolžni blagor. gospodoma c. kr. okr. glavarju Župniku ter c. kr. no-tarju A. Rudeschu, veleč. gos-godu kanoniku dekanu Novaku in vsej ostali duhovščini, gospodom uradnikom c. kr. okr. glavarstva, c. kr. okr. sodni in c. kr. davkarje, cenjenemu učitelstvu, osebn. gos-podu Segi, blag. gosp. zdravni-koma dr. Jelovšek in dr. Oves, cenjenima rodbinama c. in kr. ma-jorja Hrašovec in Malejevi, slavnim društvom „Sokol“ iz Radovljice, z Bleda in Jesenic slavnemu „Slo-venskemu planinskemu društvu“, vsem veleč. darovalcem krasnih vencev, vsem ostalim mnogošte-vilnim udeležnikom pogreba od blizu in daleč ter sploh vsem, ki so kakorkoli počastili spomin prebla-ga rajnika.

Iskrena zahvala vsem! 1832

Ljubljana-Radovljica, 10. junija 1912.

Žalujoči ostali.

Kdor hoče svoji ženi, hčeri ali so-rodnici ter znanki za god kaj res le-pega, koristnega in trajnega podariti, naj kupi „Slovensko kuharico“, ki je tudi na zunaj elegantno opremljena! — C e n a vezani knjigi 6 kron.

Koroške novice.

k **Cerkvene vesti.** V mašnike bodo posvečeni letos 14. julija iz III. letnika bogoslovja trije Slovenci, namreč: gosp. Lovro Božič iz Kazaz, Zmagoslav Ruprecht iz Gospe Svete ter Ludovik Viternik s Strazišča pri Prevaljah. Slovenci IV. letnika so bili že lani posvečeni. Iz III. letnika bo posvečen tudi Poljak Leon Brožek, ki popolnoma obvlada slovenščino, kar je javno že pokazal ob pogrebu svojega tovariša Čebula dne 29. majnika, ko mu je govoril slovensko nagrobno. Kakor je znano, je število koroških slovenskih duhovnikov premajhno in bi bilo želeti, da vstopijo abiturienti tudi iz drugih slovenskih dežel v celovško bogoslovnico. Radi pomanjkanja duhovnikov na Koroškem postanejo vsi kmalu provizorji in župniki.

k **Celovec.** G. Matija Slama je prodal svojo hišo št. 14 v Šponhajmski ulici trgovcu Mih. Černeliču.

k **Südmarka in avstrijska železniška uprava.** Letos ima nemško obrambno društvo »Südmark« svojo glavno skupščino v Solnogradu. V ta namen je dovolila uprava državnih železnic udeležencem, ki prevozi več kakor 50 km, ugodnosti, za brzo vlak plačajo le vsoto za osebne vlake, za osebne vlake pa polovico brzovlačnega tarifa. Južna železnica pa je dala za oddalje nad 101 km 20% popusta. Ko bo glavna skupščina »Slovenske Straže« in drugih naših narodnih društev, zahtevajmo tudi mi iste privilegije in se sklicujmo na ta slučaj!

k **V Gorici** (Maria Loretto) ob Vrbskem jezeru se je otvorila kopel dne 9. t. m. z »žegnanjem«.

k **Nemško kočo** na Uršelski gori ob Koroško-štajerski meji otvorijo slovesno 14. julija. — Slovensko Planinsko Društvo je zamudilo lepo priliko!

k **Cesarjev dar.** Cesar je daroval iz svojih sredstev celovškemu uršulinskemu samostanu, ki se bavi z vzgojo ženske mladine, enkratni znesek 3000 K. Zavod pohaja tudi mnogo Gorenjk, ki se uče nemščine.

k **Sezona ob Vrbskem jezeru** se je že pričela. Seznam tujcev je nekoliko višji kakor lansko leto v tem času, ker je ugodno vreme.

Primorske vesti.

p **Črnogorski kralj** se je peljal mimo Gorice v ponedeljek ob 7. uri 40 minut zvečer. Na kolodvoru in ob progi se je nabralo dosti ljudstva, ki so pa mogli gledati le od daleč. Vsa proga je bila najstrožje zastražena. V Gorici so stražili policaji zelo na gosto, po deželi pa orožniki, in vsak kilometer po eden, vmes pa železniški delavci.

p **Tast oklal zeta.** Ta žalostni dogodek se je v nedeljo zjutraj zgodil na Ajševici pri Gorici. Leto 1848. rojeni Matija Bensa je v prepiru z nožem zelo oklal svojega 35 letnega zeta Evgena Špacapana, ki je konjski mešetar. Predmet prepira je bilo premoženje, vzrok pa najbrže alkohol. Bensa se je sam javil policiji, Špacapana pa so prepeljali v goriško bolnišnico. Izgubil je mnogo krvi.

p **Napadi štrajkujočih zidarjev.** V Gorici, kakor znano, traja že dalje časa štrajk socialističnih zidarjev. V ponedeljek, dne 10. t. m. je delalo nekaj zidarjev pri stavbah na vrh hiš v ulici Colonia in tam okrog proti Soči. Pred stavbišče je došel oddelk stavkujočih, ki so silili delavce, naj puste delo. Ker niso izlepa ničesar dosegli, so začeli metati kamenje. Ranjena sta bila na glavi dva zidarska vajenca, eden doma s Kanalskega, drugi s Krasa. Pomnožena policijska straža je napadalce razgnala, dva pa aretirala. Aretiranca, ki so ju potem spustili, se bosta zagovarjala pred sodiščem.

Po svetu.

Učiteljici — profesorici. Ravnateljici višjih dekliških šol in učiteljici na dekliškem liceju v Zagrebu gg. Kamila Lucerna in Štefanija Iskra sta imenovani za glavni učiteljici na učiteljski v VIII. čin. raz.; obenem sta dobili naslov profesor.

Pretepi na hercegovsko-dalmatinski meji radi paše so na dnevnem redu, ker meje niso še veljavno določene. Te

dni so se na pašnikih zopet spoprijeli hercegovski in dalmatinski kmetje ter je bil pri tem en kmet ubit, več pa težko ranjenih.

Odlikovanje nadškofa dr. Stadlerja. Sarajevski nadškof dr. Stadler je prejel od nadvojvode Karla Franca Jožefa plaketo v spomin njegove poroke s parmsko princezino Cito. Plaketa je delo znamenitega medailleurja R. Marschalla in je namenjena le članom cesarske hiše in redkim najvišjim dostojanstvenikom.

Ubegli kaznjenci. 31. m. m. je redar spremljal tri kaznjence iz Broda v Vinokovce. Med vožnjo na železnici se je eden kaznjencev nenadoma rešil vezi, s katero je bil zvezan skupaj s svojim drugom, ter skočil skozi okno iz hitečega vlaka. Redar je dal znamenje za ustavljenje vlaka, a ko je vlak obstal, je bil kaznjencev že blizu gozda. Redar je tekel za njim, med tem je pa pobegnil še drugi kaznjencev. Po brezuspešnem lovu se je redar vrnil v vlak in našel tu le še enega svojega varovanca, ki ga je tudi brez nadaljne nesreče oddal na pristojnem mestu.

Plodonosna kupčija z letalnimi stroji. Wright Aeroplan družba v Ameriki, ki je bila ustanovljena s kapitalom 1.000.000 dolarjev, že v tretjič naznanja, da dobijo lastniki delnic po dvajset odstotkov dividend. Vsega skupaj je izplačala družba samo na dividendah že 600.000 dolarjev. Družba ima samo 16 delničarjev, med katerimi so znani milijonarji, kakor Cornelius, Vanderbilt, Andrew Friedman, Allan R. Ryan in De Lancey Nichol.

Žurnalistična šola. Vseučilišče Columbia v New Yorku je predložilo newyorški državni upravi nedavno načrte za novo poslopje žurnalistične šole, ki bo postavljeno na Broadwayu. Visoko bode pet nadstropij in bode zgrajeno s stroški 350.000 dolarjev.

Koliko je ljudi v ameriških Združenih državah? Statistični urad Združenih držav Severne Amerike v Washingtonu naznanja, da biva pod ameriško zastavo 101.000.000 ljudi.

Šestletna morilka. Češki listi poročajo o neverjetnem dogodku, ki se je pripetil v neki alkoholu udani češki družini. Šestletna deklica Francka, hčerka Rudolfa in Marije Matyskových, je bila prišla v hišo Milana Varyše, čegar trije najmlajši otroci so bili zaklenjeni v sobi. Dekletce Matyskovýchovo je razbijalo na vrata, da bi mu odprli. Ker se pa to ni hitro zgodilo, je punčka udrla skozi okno, prišla v sobo in tukaj se je vrgla na najmanjšega v zibki spečega fantka ter je začela jezno udrihati po njem. Petletna deklica ga je hotela obvarovati pred udarci pa je pokrila bratca s svojim telesom. Zdaj se zažene zbesnela Francka v dve in pol leta starega dečka, ga nese skozi okno na sosedno dvorišče, sleče pa vrže v gnojnico. Da bi revče ne moglo iz jame, je suvala vanje z lopato. Ko se deček v jami ni več branil, je vrgla nanj nekaj cunj, potem pa se je vrnila v hišo Varyševo zopet skozi okno. Zdaj je začela razbijati svete podobe in nekatere izmaknila. V tem je sosedna prišla domov in zagledavši dete v gnojnici, ga je potegnila iz jame. Deček je sicer še kazal znake življenja, ali že naslednjega dne je izdihnil. Preiskava je dognala, da mu je bil počil želodec in eno rebro mu je bilo zlomljeno. Tudi najmanjše dete v zibki je dobilo take poškodbe, da bržčas ne okreva. Mlada morilka je bila pijana in sploh udana žganju. O ta nesrečni alkohol!

Po brezžičnem brzojavu spojena Anglija z Ameriko. Ta mesec se je uvedla med Angleško in novim svetom redna brezžična brzojavna služba. Iz slehernega angleškega poštnega urada se odslej lahko na omenjeni način brzojavi na vse poštnice urade v Združenih državah in v Kanadi. Brzojavke gredo preko lrske v Kanado in od tam na določeno pošto v Združenih državah. Iz Amerike dobivajo tem potom evropski časniki poročila že v desetih minutah. Glavni pomen brezžičnega brzojava pa je ta, da odpade pri njem prekomorski kabel, čegar naprava toliko stane.

Nemški židje izumirajo. Dr. Feliks Theilhaber je izdal knjigo »Der Untergang der deutschen Juden«, v kateri dokazuje, da pojema, kakor je videti iz zadnjega štetja, število nemških judov v Čehih. Od leta 1800 pa do leta 1900 se jih je pomnožilo samo za 30

duš, v naslednjem desetletju jih je bilo že 1734 manj, a pri zadnjem ljudskem štetju se jih je našlo 85.799, proti 92.745 leta 1900, torej za 6946 ali za 7½ odstotka manj. Ta pojav se opazuje v večini zapadnih evropskih dežel. Posebno pa nazadujejo židje v Prusih. Tako je bilo namreč 1876. leta 11.214 porodov, leta 1908 pa že samo 6876, da si je bilo število židov v tej dobi zraslo. V letih 1901 do 1904 je prišlo na 1000 židov 1877 porodov, na 1000 kristjanov pa 3544. Torej prekašajo židje celo svobodomiseln Francoze v tem oziru.

Kinematograf v službi reklame. Neki Amerikanec je znatno razširil praktično uporabo kinematografov s tem, da ga je postavil v službo industrije. Dosedaj se je industrijalec, ki je hotel kupiti kak stroj, moral zadovoljiti s slikami in fotografijami počivajočega stroja ali pa je moral sam potovati v tvornico in s tem izgubljati čas in stroške za pot. Neki ameriški tovarnar in graditelj strojev je prišel sedaj na pametno idejo in je dal vse svoje stroje kinematografsko posneti v polnem delu. Njegovi trgovski potniki so dobili filme in morejo na ta način sedaj kazati kupcem stroje, kako delajo, kako se mora z njimi ravnati itd.

Židovsko zastupljanje ljudstva. Gotovo časopisje stremi samo za tem, da bi spodbudilo mravnost krščanskega ljudstva. Zelo priljubljeno sredstvo za pospeševanje teh stremiljenj nudi inseratni del tega časopisja. Uspeh se kaže na način, ki da mnogo misli. Zdravstvena poročila kažejo nazadovanje števila rojstev v mestih. Tako navaja na primer »Prager Tagblatt«, da je v Libercih od leta 1895. bilo v letu 1911 najmanjše število rojstev. V tem letu so našli samo 2193 rojstev, to je 233 na 1000 prebivalcev napram 335 v letu 1902. in 45 v l. 1827. V zadnjem letu je bilo v Libercih 450 rojstev pri 9500 prebivalcih, a leta 1906 le 483 pri 35.000 prebivalcih. Sadovi moderne vzgoje!

V enem dnevu postavljena cerkev. V Spartansburgu, S. Carolina, je bila dne 1. maja zvečer prva pobožnost v neki cerkvi, o kateri zjutraj še ni bilo ne duha ne sluha. Člani Bethel metodistovske cerkve so naznanili že preje, da hočejo postaviti cerkev v enem dnevu. Dvesto delavcev je prišlo na delo z mnogimi inženirji. Zvečer je pa cerkev že stala pripravljena za vernike, popolnoma zgotovljena, pobarvana, tapetirana, pregrnjena s preprogami in opremljena z vsem pohištvo. Ko so cerkev postavili, je prišlo kakih 8 lastnikov premikajočih slik, ki so fotografirali delavce, nakar bodo slike kazali po celi deželi.

KNJIGOTRŠTVO.

Za evharistično leto! Po želji svetega očeta Pija X. naj se uspehi in sadovi ev-

harističnih služb pokažejo zlasti v razširjanju pogostega in vsakdanjega sv. obhajila. V ta namen sta izborni pripomoček knjižici »Staršem in vzgojiteljem« in »Mladini«. — Knjižica »Staršem in vzgojiteljem« je izšla v drugem, zelo pomnoženem natisu in ima na straneh 38—56 odloke sv. očeta Pija X. o pogostem in vsakdanjem prejetanju svetega obhajila, in od strani 57. dalje navodila za pogostno in vsakdanje sv. obhajilo. Cena 25 vinarjev, 20 izvodov in več po 20 vinarjev. — Knjižica »Mladini« (strani 86) krepko, naravno, nepretirano in prepričljivo govori o potrebi pogostnega svetega obhajila za mladino. Naj bi jo dobili v roke vsi slovenski mladeniči in deklice. Cena 30 vinarjev, 20 izvodov in več po 25 vin. Obe knjižici ste izšle v zalogi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani.

Iščeta se za takojšnji nastop eden ali dva izurjena

sodarja

za izdelovanje sodov za cement. Vprašaj se pri tovarni za cement na Dovjem pošta Mojstrana, Gorenjsko. 1795

Na Boh. Bistrici oddam v najem hotel Pošta

z vso opravo. Pojasnila daje in pogoje pove lastnik Mat. Piber, hotelir. 1803

Dobrodoča gostilna

se nahaja v večji, obrestujoči se

hiši na prometnem kraju v ljub-

ljanski okolici, ter je pod izredno

ugodnimi denarnimi pogoji na

prodaj. Pojasnila v posedovalni

pisarni PETER MATELIČ, Ljub-

ljana, škofja ul. 10. Telefon 155.

V kavarni „Central“ vsak dan vso noč

KONCERT

na novo došle priljubljene tamburaške damske kapele „Central“.

Z velespoštovanjem

Štefan Miholič, kavarnar.

1792

1775 7

Morsko kopališče

SELCE PRI CRKVENICI

Hrvaško Primorje.

Podpisana naznanja veleslavnemu občinstvu, da je prevzela v Selcih pri Crkvenici, Hrvaško primorje, od g. gradbenega podjetnika Jos. Lončarića novo sezidani hotel »Rokan« v svojo upravo in da otvarja hotel, kateri leži v neposredni bližini morske obali, dne 26. maja t. l. Pred hotelom se nahaja krasno kopališče z 80 kabinami in nudi kopališče vse udobnosti modernega komforta, kakor tudi peščene in solnčnate kopeli. Za izborni kuhinjo jamči moj dober glas kot bivša lastnica pensiona Villa Vera v Lovrani. Točila se bodo med drugimi bela in rdeča dolenska in belokranjska vina. Pension s celo oskrbo, s sobo in postrežbo od 7 do 9 K dnevno. V Selcih se nahaja tudi nekoliko privatnih stanovanj in dam na tozadevna vprašanja takojšnje odgovore. Postrežba slovenska, hrvaška in nemška. Slovenski časopisi na razpolago.

Velespoštovanjem

Dragica pl. Striga.

1520

Kranjska deželna banka v Ljubljani

v deželnem dvorcu
vhod v Gosposki ulici 2.

Obrestuje hranilne vloge po 4 ¼ %
brez vsakega odbitka. Obresti se pri-
pisujejo glavnici polletno. Vloge v
tekočem, giro-računu in na blagajni-
ške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila
občinam, okrajnim in šolskim od-
borom ter zdravstvenim zastopom v
4 ½ %
komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila
v zastavnih listih po
4 ½ %

Eskomptuje menice denarnih
zavodov in daje lombardna
posojila. Prodaja lastne pu-
pilarno-varne komunalne za-
dolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod,
ter jamči zanjo dežela Kranjska.
Uradne ure za stranke vsak
delavnik od pol 9. ure do
poldne do 1. ure popoldne.